

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять сьома

Стенограма пленарного засідання
14 травня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять сьома

*Стенограма пленарного засідання
14 травня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Четвер, 14 травня 2026 року)

Частина двадцять сьома

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...7
Виступ Голови Національного Банку України Пишного А.Г.	...17
Відхилення проєкту Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття в цілому проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 43 Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. № 13264 від 06.05.2025 р.)»	...20
Голосування пропозиції про запрошення командувача Сухопутних військ Збройних Сил України Шаповалова Г.М. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...25
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до урядів та парламентів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей щодо вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та консолідації зусиль для реагування на порушення прав і свобод людини російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України»	...25
Внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу	...30
Голосування пропозиції про запрошення виконувача обов'язків Голови Служби безпеки України на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...38

Голосування пропозиції про зміну черговості голосувань проектів законів України	...38
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету»	...39
Відхилення проектів законів України:	
«Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору»	...39
«Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України для щорічної індексації виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України»	...39
«Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору»	...39
Голосування пропозиції про запрошення голови Державної служби фінансового моніторингу України Проніна Ф.Є. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 15 травня 2026 року для надання інформації	...50
Голосування пропозиції про запрошення Секретаря Ради національної безпеки і оборони Умерова Р.Е. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 15 травня 2026 року для надання інформації	...51
Заява депутатських фракцій політичної партії «Європейська солідарність» та політичної партії «Голос»	...52
Розгляд проекту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо оцінки ефективності та результативності діяльності митних органів»	...53

Інформація про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Пошук Царства Божого й правди Його»	...59
Інформація про припинення повноважень тимчасових слідчих комісій та тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України	...59

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
14 травня 2026 року, 10 година 4 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Слава Україні!

Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання. У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву у пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги! Сьогодні день народження у нашої колеги народної депутатки України Ольги Анатоліївни Стефанишиної, фракція «Голос». Давайте її привітаємо, побажаємо невичерпної енергії, натхнення та плідної роботи в ім'я України! *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, за партійною традицією... Боже! За парламентською традицією... *(Шум у залі)*. Просто про партію «Голос» згадали. За парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, триває 1541-а доба героїчного опору українського народу широкомасштабній збройній агресії російської федерації. Агресор не припиняє кривавого терору, відкидаючи пропозиції України щодо продовження перемир'я. Російські окупанти знову здійснюють повномасштабні атаки на мирні міста і села України, зокрема на столицю України Київ.

Ворог завдав ударів балістичними ракетами і сотнями безпілотників по об'єктах критичної та цивільної інфраструктури, а також по житлових будинках. На превеликий жаль, внаслідок цих атак є загиблі та постраждалі. Висловлюємо щирі співчуття родинам загиблих і бажаємо якнайшвидшого одужання всім пораненим. Усі причетні до злочинів проти українського народу обов'язково понесуть справедливую відповідальність.

Сьогодні відповідно до постанови Верховної Ради України ми вшановуємо пам'ять українців, які, ризикуючи собою та безпекою своїх родин, рятували євреїв від нацистського терору в роки Другої світової війни. Ці мужні люди

залишили нам у спадок неоціненний взірець милосердя, людяності та громадянської відваги, здатних протистояти навіть тотальному злу. Я прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять наших захисників і захисниць, невинних дітей та мирних громадян, життя яких забрала російська агресія. Вшануємо також пам'ять усіх, хто в різні часи пожертвував своїм життям в ім'я свободи, гуманізму та справедливості.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, відповідно до рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів.

Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Слово надається народному депутату Штепі Сергію Сергійовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШТЕПА С.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Сергію Козирю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Козир. Будь ласка.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Херсонщина. Шановні колеги, я знову про Херсон, знову про людей, знову про тих, які страждають щоденно. Ми бачимо вбивства, які росія творить на Херсонщині. Жодного перемир'я, жодного ковтка спокою і безпеки.

Позавчора Президент України знову дав доручення Прем'єр-міністру і всім відповідним структурам щодо посилення засобів РЕБ, інших засобів, щоб зберегти Херсон. Це вже вдруге Президент каже і про купол, і про все інше. І в мене запитання, зокрема до всіх відповідних структур: невже ви не бачите, що відбувається геноцид людей? Саме там, на Херсонщині, ми можемо відпрацьовувати всі наші технології, щоб захистити людей від терору росії. Це по-перше.

По-друге, звертаюся до всіх відповідних міністерств, Міністерства розвитку громад та територій України щодо постанов, якими передбачено облік зруйнованого майна на дистанційній основі. Ми бачимо, що на сьогодні вони не працюють, це неможливо в нинішніх реаліях. Тому треба терміново переходити до іншої моделі, іншого обліку, і давати людям можливість отримувати кошти за їхнє зруйноване житло.

По-третє, хочу акцентувати увагу на тому, що твориться в Олешках, на лівобережжі Херсонщини. Щоденно люди кричать про допомогу, росія там

творює геноцид, не дає людям ні їжі, ні води, нічого. Тому звертаюся до всіх міжнародних партнерів, усіх, хто може допомогти з евакуацією, з проханням робити це. А нам треба звернути увагу і допомагати людям, які звідти виїжджають. Не одразу забирати чоловіків у ТЦК, везти на фронт і відправляти на передову, а допомогти їм підйомними коштами, допомогти розмістити родину, щоб вона прийшла до тям, а вже потім працювати з ними.

Звертаюся ще раз до всіх вас, колеги, до всіх, хто мене чує: Херсон потребує допомоги.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Далі народний депутат Мельник Павло Вікторович. Він передає слово Гришиній.

Будь ласка, Юліє Миколаївно.

ГРИШИНА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановні українці! Почну свій виступ з висловлення співчуття всім, хто постраждав цієї страшної ночі, а також протягом вчорашнього дня від атак ворога по всій території України. Наші співчуття.

Колеги, 16 травня в Україні відзначають День науки. Сікорський, Корольов, Мечников, Патон, Вернадський, Григоришин – це лише невеликий список українців, без досліджень та внеску яких неможливо уявити сучасну українську науку. Цей список постійно поповнюється.

Марина В'язовська – киянка, випускниця Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Уявіть собі, це перша українка та друга в історії жінка, яка отримала Медаль Філдса – найвищу світову нагороду для математиків. Марина розв'язала задачу, з якою вчені не могли впоратися понад 400 років. Це приклад того, на що здатна сучасна інтелектуальна школа України і на що здатні жінки в науці.

Сьогодні цей потенціал підтверджують наші успіхи у військових технологіях. Дрони-перехоплювачі, морські безпілотники, системи РЕБ. Саме в Україні ці технології отримали найбільший розвиток, і світ це бачить. Цього року 11 держав світу, серед яких США та країни Близького Сходу, звернулися до України за допомогою у протидії «шахедам», хоча бюджети цих країн на розробки і науку в десятки разів більші за наші. Ізраїль інвестує у це понад 6 відсотків ВВП, США – понад 3 відсотки.

Колеги, в Україні протягом десятиліть наука була недофінансованою, ми ніколи не могли досягти позначки фінансування, передбаченого законом, – 1,7 відсотка. Але останніми роками ситуація змінюється, дуже важливо сьогодні сказати про це.

Загальний бюджет на науку у 2026 році становить 20,1 мільярда гривень, що на 41 відсоток більше, ніж минулого року. Із них понад 3 мільярди гривень розподілено за принципом реального результату. Кошти за реальну роботу отримали 246 університетів, які довели свою ефективність, а понад 50 тисяч науковців уже з січня отримують надбавки до зарплат. Це правильний шлях. Сподіваюся, що в бюджеті на наступний рік ми підемо далі та збільшимо фінансування української науки, бо попри відсутність світла, обстріли, більше 80 відсотків науковців залишилися в Україні.

Колеги, я прошу поаплодувати українським науковцям, людям, які продовжують працювати, розвивати науку в надскладних умовах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Захарченко Володимир Васильович передає слово Данилу Олександровичу Гетманцеву. Я правильно зрозумів?

ЗАХАРЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Друзі, вчора і сьогодні був один із найбільших обстрілів нашої країни. Висловлюю співчуття сім'ям загиблих і побажання одужання постраждалим. Бойові дії на фронті відновилися, але вони, власне, не дуже й припинялися під час цього перемир'я. Ми маємо найстрашнішу війну в Європі, її продовження з 1945 року.

Що в цей час відбувається у Верховній Раді? Чим ми тут займаємося? Чи розглядаємо ми зміни до системи мобілізації, про які вчора говорив Уповноважений Верховної Ради України з прав людини? Я хочу запитати у міністра Федорова: де ці зміни? Де звільнення з ТЦК за відверті порушення прав громадян? Скільки ще відбуватиметься «бусифікація»?

Я хочу запитати Міністерство соціальної політики, сім'ї на єдності України: де пенсійна реформа при мінімальній пенсії 2 тисячі 600 гривень, при тому, що 70 відсотків пенсіонерів отримують менше за прожитковий мінімум?

Я хочу запитати у міністра освіти і науки. Ми обіцяли освітянам підвищення мінімальної заробітної плати до більше ніж 20 тисяч гривень з 1 вересня цього року. Кабінет Міністрів та Міністерство освіти і науки мали б внести законопроект про зміну в тарифній сітці до кінця першого кварталу. Де цей законопроект? Як ми будемо дивитися людям в очі з 1 вересня, і що ви з цим плануєте робити? Ми не будемо з цим миритися. Але є питання безпосередньо і до нас з вами, до Верховної Ради щодо того, чим ми тут займаємося і що бачать люди.

Друзі мої, це серйозно, коли всі законопроекти порядку денного провалюються? Це серйозно, коли ми голосуємо одну постанову і розходимося через повітряну тривогу? Це можуть дозволити собі інші громадяни в нашій державі? Це нормально, коли ви блокуєте надважливі для фінансової безпеки держави законопроекти з поправковим спамом, шантажуючи країну своїми політичними забаганками? Це нормально, коли ви продовжуєте розхитувати човен тоді, коли ми маємо об'єднатися і сконцентруватися на протистоянні? Мені здається, що ми занадто рано змирилися з війною і занадто рано змирилися з бідністю. Ми на п'ятому році війни забули, як треба працювати, а пам'ятали про це у 2022 році.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кальченко Сергій Віталійович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово депутату Олексію Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Леонов. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні громадяни! Шановні колеги! У мирний час бюджет – це план, під час війни – це документ про здатність держави воювати. Саме тому ми розглядаємо зміни до Державного бюджету України на 2026 рік. Не тому, що хтось не вгадав цифри наприкінці минулого року, а тому що війна постійно ставить нові запити перед державою.

Нові поправки – це додаткові ресурси для сектору безпеки і оборони. Державні видатки на оборонні потреби збільшуються на 1 трильйон 560 мільярдів гривень. Після внесення змін загальний ресурс сектору безпеки і оборони становитиме 4 трильйони 367 мільярдів гривень. Дуже важливо куди саме підуть ці гроші. Плюс 174,3 мільярда гривень – на грошове забезпечення військовослужбовців та плюс 1 трильйон 371 мільярд гривень – на озброєння та військову техніку.

Дуже важливо, що Україна має ресурс для такого рішення. Цього року Європейський Союз надає Україні 45 мільярдів євро фінансової підтримки, із них 31,8 мільярда євро – саме на сектор безпеки і оборони. Ми вдячні нашим партнерам, насамперед Європейському Союзу, за таку можливість.

Ще один важливий момент. За пропозицією бюджетного комітету з 1 липня весь військовий збір надходитиме до спеціального фонду, його цільове призначення – грошове забезпечення військовослужбовців.

А тепер про певні настрої та емоції. Час від часу доводиться чути критику: знову зміни до бюджету. Але давайте скажемо щиро: хіба реально під час війни у листопаді – грудні до копійки прорахувати бюджет на весь наступний рік? Чесна відповідь буде: ні. Неможливо передбачити заздалегідь ані інтенсивність бойових дій, ані масштаб обстрілів та повітряних атак. Тому неможливо прорахувати всі потреби фронту, захисту населення та відновлення інфраструктури. Отже, коригування бюджету під час війни – це нормальний процес для будь-якої держави, що прагне вижити та перемогти.

У реальності все дуже просто: наші військові щодня виконують свою роботу, а держава зобов'язана виконувати свою. Фронт не може чекати, армія не може воювати виключно в межах кошторису. Саме тому ці зміни до бюджету треба підтримати, бо сьогоднішнє голосування за бюджет – це відповідь на дуже важливе запитання: чи матиме український солдат усе необхідне, щоб бити ворога завтра?

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Павлович Федієнко, фракція «Слуга народу», передає слово Максиму Ткаченку. Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановні українці! По всій країні, не лише у столиці, була тяжка ніч для всіх. Зрозумійте, наскільки вона тяжка для людей, які живуть не вдома, які досі, на п'ятому році повномасштабної війни, сплять на підлогах, живуть у радянських гуртожитках.

Шановні колеги, у кожного з вас на околиці, у вашому місті, області, є такі гуртожитки. Я дуже вас прошу, відвідайте цих людей, подивіться на умови, в яких вони живуть. І ми хочемо, щоб ці люди залишилися в Україні, щоб нас було не 20 мільйонів або менше? Щодня внутрішньо переміщених осіб стає в країні все більше й більше. Наразі їдуть із двох величезних міст Донбасу – Краматорська і Слов'янська. Зрозумійте, це сотні тисяч людей! Хтось із вас живе чи жив у менших населених пунктах, ніж ці. Я дуже прошу вас звертатися до міських влад, адміністрацій з проханням допомагати і підтримувати цих людей. Ідеться не лише про обласні центри, а про всі населені пункти в Україні. У кожному селі, в кожній громаді купа таких людей.

Ми з колегами їдемо на Бессарабію, це наша українська Одещина. Мешканці української Бессарабії, почувши, що приїдуть чотири народні депутати, зробили великі очі, тому що це регіони, яким влада приділяла дуже мало уваги всі ці роки. Колеги, хто має бажання відвідати українську Бессарабію, долучайтесь.

Ми їдемо в Шостку, Глухів, Конотоп – у ті населені пункти, де також... Це не Суми, куди всі їздять, зокрема для фотосесії. Долучайтеся, шановні колеги! Для нас дуже важливо підтримувати цих людей.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Антон Володимирович Яценко, депутатська група «Партія «За майбутнє».
Будь ласка.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Я впевнений, що кожен народний депутат у цьому залі постійно отримує скарги на «беспредел», який коять працівники ТЦК, коли хапають людей на вулиці. Пам'ятаєте, був такий старий мультфільм «Чиполлино», там також отак хапали героїв. Потім б'ють, забирають телефони, катують. Багато людей, які ніколи не хворіли, наприклад на епілепсію, про них потім пишуть, що загинув під час проходження ВЛК від епілепсії.

У мене в окрузі був ветеран Дмитро Мартиненко, якому не було ще 40 років. Він воював, не було пальців на руці, це можна було побачити, не міг навіть ходити, мав цироз печінки. Його забрали працівники ТЦК, потім – ВЛК, його били, і він намагався скоїти самогубство, бо довели до цього. Врешті чоловіка віддали у «психушку», вибачте за таке непарламентське слово, відправили у психлікарню, де він за загадкових обставин загинув. Таких випадків багато. Звичайно, я звернуся до правоохоронних органів із заявою про злочин. Ми якось соромимося визнати, що ТЦК на сьогодні курує командувач Сухопутних військ Збройних Сил України пан Шаповалов Геннадій Миколайович і вище Сирський, правильно підказує колега Безугла. Кажуть, що їх не можна чіпати, що вони формально, номінально тощо... Риба гниє з голови.

Я пропоную поставити на голосування в залі питання з процедури і викликати пана Шаповалова. Нехай він прозвітує, що взагалі робиться з ТЦК, чому такі ганебні речі відбуваються по всій Україні. Нещодавно Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець побував в Ужгороді, на Закарпатті. Усі побачили, в яких умовах тримають людей, – гірше за скотину. Усі розуміють, що триває війна, що треба виконувати свою роботу – здійснювати мобілізацію, але вони стали як опричники, які, пам'ятаєте, колись були в «рашці», яким усе дозволено. Треба викликати і потім, мабуть, порушити перед керівництвом держави питання про кадрові зміни. Усі якось соромляться. Давайте все-таки наводити лад у цьому питанні.

І наступне питання, дуже коротко. Впевнений, абсолютно всі в цьому залі розуміють, що міністр освіти і науки Оксен Лісовий, м'яко кажучи, не справляється. Провалена реформа середньої школи, відбулося незаконне об'єднання вузів, продаж посад ректорів, включення народних депутатів до наглядових рад незрозуміло для чого, інші зловживання. Тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Молоток Ігор Федорович, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

МОЛОТОК І.Ф., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 160, Сумська область, самовисуванець). Прошу передати слово поважному фахівцю Михайлу Михайловичу Цимбалюку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні пане Голово, колеги! Насамперед дякую пану Молотку за передане слово.

Я сьогодні хочу загострити проблему, що стосується майже 10 мільйонів українців, щодо пенсійного забезпечення. Ми вже не перший рік очікуємо від уряду проєкту реальної пенсійної реформи. Надія є, бо ми пам'ятаємо, як представник уряду – новий міністр, тепер уже не новий, соціальної політики, сім'ї та єдності України пан Улютин анонсував тут, у сесійному залі проведення пенсійної реформи, що для громадян України пенсійного віку, які сьогодні отримують у середньому 3 тисячі гривень на місяць, а таких є майже 2,5 мільйона, пенсію буде підвищено до 6 тисяч гривень. Звичайно, є сумнів, чому до 6 тисяч, якщо реальний прожитковий мінімум, який також обраховує Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, в середньому за січень становив приблизно 7 тисяч 400 гривень. Але, дай Боже, щоб підвищили до 6 тисяч тим, хто на сьогодні очікує на підвищення.

Якщо говорити про пенсійну реформу, яка має бути справедливою, то, справді, розрив між мінімальною і максимальною пенсіями є навіть непристойним, тому треба думати про тих, які на сьогодні виживають. Складно уявити, як може прожити місяць родина із двох пенсіонерів, отримуючи сукупно 6 тисяч гривень. Ми очікуємо цього від уряду.

Одразу виникає запитання: це популістські заяви, де брати гроші? До речі, фракція «Батьківщина» зареєструвала відповідний законопроект, де чітко вказала на джерела надходження. Дякуючи воїнам Збройних Сил України Пенсійний фонд на сьогодні майже бездефіцитний. Винятком є, звичайно, доплати до пенсій військовослужбовцям та інші виплати за спеціальним законом.

Шановні колеги, я звертаюся до всіх. Тут без політики. Найбільше наше завдання – об'єднати зусилля, щоб спонукати уряд внести проєкт пенсійної реформи, зробити обрахунки. Впевнений, ми спільними зусиллями підтримаємо таку довгоочікувану пенсійну реформу, яка встановить хоча б умовну соціальну

справедливість, бо люди все своє свідоме життя будували те, чим ми сьогодні користуємося, зокрема й це приміщення. Прошу підтримати пенсійну реформу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Дмитрієвій Оксані Олександрівні, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ДМИТРИЄВА О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, сьогодні багато висловлювали співчуття рідним, близьким, родинам тих, хто постраждав, загинув від чергової російської атаки. Так, це правда, і я, і команда «Розумна політика» доєднуємося. Але думаю, нам так само треба висловити співчуття українському народу, який дивиться сьогодні пленарне засідання, щодо кількості депутатів на своїх робочих місцях і щодо нашої роботи за цей тиждень.

У порядку денному сьогоднішнього пленарного засідання є шість питань. Шість! Це так, на годинку в кращому разі, якщо дуже затягувати. Можна піти за повною процедурою, тоді вийдемо на цілий робочий день. Мені і бридко, і соромно, і незрозуміло чути виступи представників монобільшості, які нагадують Галустяна. Пам'ятаєте: хто ж це наробив? Запитують: де закон про демобілізацію? Так лежить у вашому комітеті, керівник якого є представником монобільшості, фракції партії «Слуга народу», з 2024 року ви не допускаєте його до розгляду.

Де законопроект про підвищення зарплат військовим? Так ваша фракція «Слуга народу» заблокувала у 2023 році поправку 48 команди «Розумна політика» до законопроекту [№ 8312](#), якою ми запропонували підвищити зарплати військовим на 30 тисяч і обмежити максимальні зарплати для чиновників на рівні десяти мінімалок. До речі, ви намагалися запхати її у цей проект бюджету. Відпустіть поправку команди «Розумна політика», вам буде легше.

Наступне питання. Де ж зарплати вчителям? Ми ж вносили поправки до проекту бюджету на 2026 рік. До речі, монобільшості вистачало людей, які за це голосували. Я дякую всім, хто проголосував. Але поправки не пройшли, тому що ваш Кабінет Міністрів, ваша прем'єрка, ваші міністри їх «позбивали». Так чи ні? Так, вони їх «позбивали». Де зарплати медикам? Там, де й зарплати вчителям.

Наступне питання. А хто ж так зробив, щоб не було підвищення пенсій для одного мільйона українців із семи мільйонів? Так є наш законопроект, лежить у стінах парламенту. Так само ваші комітети, де, на жаль, монобільшість представляє більшість, очолює ці комітети, і не дозволяє пропустити через свої комітети та внести на розгляд залу. А на засіданні фракції не дозволяють прийняти рішення, щоб внести їх у зал для голосування.

А де відповідальність за те, що коять працівники ТЦК? Ви говорите про реформу ТЦК. Прийміть наші законопроекти, щоб карати їх кримінально, адміністративно, з накладанням штрафу в розмірі 170 тисяч гривень. Людям стане легше. А їх треба на фронт відправити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович, фракція «Батьківщина», передає слово Соболеву. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні колеги! Дійсно, питання порядку денного є ключовим, тим паче в умовах, коли в нас дуже обмежені можливості для голосувань. Саме тому наші колеги вже третій тиждень порушують питання про необхідність негайного реформування системи освіти в частині прийнятих рішень, якими фактично заборонили навчатися в 10, 11 класах. Учні, які проживають у невеликих населених пунктах, селах, селищах, не мають можливості навчатися в ліцеях – єдиних акредитованих закладах для отримання 10 – 11-річної освіти. Нам треба вирішити це питання вже в цьому місяці. Якщо ми з цим не визначимося, то як зможемо забезпечити доставку дітей у базові ліцеї з невеликих населених пунктів. Цього неможливо зробити ні за рік, ні за два, ні за три. Що робити учням, які закінчують навчання у 10, 11 класах і фактично змушені будуть іти на вулицю, якщо ми негайно не приймемо відповідного рішення.

Наступне питання порядку денного. Ми повинні були розглядати законопроект про вимушених переселенців, але подивіться підготовлений до другого читання документ. Це «пустишка», він не дає відповіді на жодне питання, яке, справді, хвилює вимушених переселенців.

Перше і ключове питання. Люди, які втратили житло, досі не можуть отримати житлові сертифікати, якщо на це немає волі всього багатоквартирного будинку. Скільки про це можна волати? Це питання, яке вирішує Кабінет Міністрів постановою № 600.

Друге питання. Наші громадяни з липня втратять права на нерухомість, яку мають на тимчасово окупованій території. Досі вони вважаються колабораціоністами. Якщо вони оформлять це право власності, що їм робити? Мільйони громадян наразі знаходяться в умовах, коли змушені за величезні кошти орендувати житло, а своє право на нього не можуть реалізувати.

Останнє. Ви знаєте, що ми досі захищаємо права громадян російської федерації в разі, якщо вони мають власність на території України спільну з громадянами України. Ви не можете оформити житло, бізнес без згоди громадянина країни-агресора. І всі мовчать, роблять вигляд...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гришина Юлія Миколаївна, фракція «Слуга народу», передає слово Лабі Михайлу Михайловичу. Я так розумію, що це буде завершальний виступ.

Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, складні геополітичні перемовини даються взнаки. Сьогодні по всій території України були нанесені важкі удари, внаслідок бомбардування маємо дуже великі пошкодження, є загиблі, поранені. Це свідчить про те, що війна складна, вона триває. І не треба про це забувати. Це я кажу про свою Закарпатську область, бо сьогодні ми бачимо, що звичка війни стирає упереджені забезпечення і дії десь, якщо туди раніше не прилітало, так би мовити. Але, як показала вчорашня ситуація, є питання з укриттями, тому прошу керівництво області, всіх можновладців передбачити це законами України відповідно до регламенту, який давно вже прийнятий Кабінетом Міністрів.

Одним з болючих питань, щодо якого хочу привернути увагу міністрів розвитку громад та територій України та освіти і науки, є будівництво укриттів у навчальних закладах, для цивільного населення в Закарпатській області. Воно актуальне. Тому подаючи і розглядаючи проєкти через механізми DREAM тощо, я пропонував би все-таки ретельніше і швидше підходити до комплексних рішень і використання коштів. Я завжди намагаюся донести до розпорядників державних коштів усіх рівнів, що із травня ми не розпочали реалізовувати жодного проєкту соціально-економічного розвитку, зокрема для захисту населення від бомбардувань.

Ще трохи про специфіку сьогоднішнього порядку денного, бо бачу кілька законопроектів про внесення змін до бюджету, хоча вони внесені на розгляд у першому читанні, хочу підтримати їх авторів. Ми реально розуміємо, що через спрямування частини коштів із 90 мільярдів євро, які надійдуть уже в червні, ми змушені будемо вносити зміни до Державного бюджету України на 2026 рік. На підставі багатьох своїх депутатських звернень до Міністерства фінансів, Прем'єр-міністерки України вчергове прошу врахувати те, що народні депутати в бюджетному комітеті серйозно налаштовані на внесення додаткових проєктів для вирішення соціально значущих питань, зокрема підвищення пенсій нашим громадянам, забезпечення військових заробітною платою з базовою ставкою у розмірі 30 тисяч гривень і нарахуваннями, і не лише з індексацією. Ми за це будемо в бюджетному процесі боротися, наполягати на тому, що норми 2022 року вже застарі і 20 тисяч гривень замало для наших військовослужбовців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, час для виступів вичерпано, ми завершили цей етап.

Шановні народні депутати, 12 травня 2026 року Верховною Радою України відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради було прийнято рішення щодо запрошення на пленарне засідання Голови Національного банку України Пишного Андрія Григоровича для надання інформації.

Шановні народні депутати, на трибуну Верховної Ради України для виступу до 5 хвилин запрошується Голова Національного банку України Андрій Григорович Пишний. Будь ласка, Андрію Григоровичу.

ПИШНИЙ А.Г., *Голова Національного банку України.* Доброго ранку, шановні народні депутати, пане Голово! Насамперед хочу подякувати за увагу до питання, про яке я сьогодні доповідатиму. Але дозвольте мені розпочати свій виступ словами співчуття рідним, які сьогодні втратили своїх близьких, і побажати якнайшвидшого одужання тим, хто був поранений під час нічної атаки.

По суті поставленого мені питання. Я хочу нагадати буквально два слова про контекст. 24 лютого 2022 року Національний банк України в той момент, коли небо над усім впало на голову російськими ракетами, ввів доволі жорсткий пакет обмежень на рух капіталу. Обіг валюти, а головне – її витік з України фактично було зупинено. Звісно, ця ситуація дозволила нам втримати стабільність, але вона має свою ціну, Національний банк одразу почав працювати над пакетом лібералізації відповідного пом'якшення валютних обмежень, які були застосовані. За понад чотири роки війни Національний банк 80 разів вносив відповідні зміни до постанови Національного банку України № 18. Логіка цих змін була обумовлена тим, що валютна лібералізація повинна працювати на те, щоб дати українській економіці, українським підприємцям додаткові ресурси і можливості для відновлення. Насамперед ми реагували на запити уряду, а також бізнес-асоціацій. Важливим було питання обороноздатності. Той пакет, щодо якого я сьогодні доповідатиму, обумовлений питаннями обороноздатності. Я дещо детальніше зупинюся на нещодавньому пакеті, який є 80-ю зміною, і хочу звернути увагу на таке.

Національний банк у рамках цього пакета ухвалив чотири важливі рішення: спростив купівлю валюти для оборонних підприємств, збільшив можливість купівлі валюти та її переказу за кордон для військовослужбовців-нерезидентів з метою залучення легіонерів до сил оборони, створив умови для реалізації урядової програми підтримки українців за кордоном, спростив окремі умови купівлі для переказу валюти з метою залучення висококласних фахівців-нерезидентів до українських компаній. Ми активно комунікували ці заходи,

і вони знайшли відповідну підтримку. Після того, як ми прийняли рішення, були оприлюднені відповідні пресрелізи Європейської Бізнес Асоціації. Колеги з Міжнародного валютного фонду також визнали ці заходи доцільними, адже консультації з ним під час ухвалення рішень щодо валютних обмежень є обов'язковою умовою.

Тепер детальніше про останній пункт нещодавнього пакета. Про дозвіл виводити гроші з України без обмежень не йдеться. Ми не дали нерезидентам можливості безконтрольно переказувати гроші, спростили для них умови купівлі та переказу валюти, адже існуючі обмеження значно ускладнювали залучення висококваліфікованих фахівців-нерезидентів до українських компаній. Вони мають змогу переказувати лише ті кошти, які отримують як заробітну плату чи прирівняні до них виплати згідно із законодавством.

Ще раз підкреслюю, це пом'якшення стосується виключно нерезидентів – людей, які постійно проживають за кордоном і надають свої послуги українським компаніям. Ідеться не лише про наглядові ради банків, а й про керівництво інших компаній, зокрема оборонної сфери. Ми дозволили українським компаніям здійснювати виплати на закордонні рахунки нерезидентів, які є членами наглядових рад, директорів виконавчого органу. Ідеться про виплати, нараховані з 1 травня 2026 року. Пом'якшення розв'язало ключову проблему – складність залучення висококваліфікованих нерезидентів до українських компаній, зокрема для перезавантаження наглядових рад державних підприємств, банків...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Григоровичу.

Шановні колеги, переходимо до питань порядку денного. Я передаю слово Олександру Сергійовичу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, продовжуємо наше пленарне... Процедурні хвилини... Відкриваємо процедурні хвилини.

Данило Олександрович Гетманцев, потім – Дмитро Костюк. Може, хтось ще дозріє.

Гетманцев – з процедури. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, ми з вами рік тому прийняли закон про фінансову інклюзію. Закон, який має забезпечити віддалені райони, прифронтові регіони банківськими послугами. Він набирає чинності через рік, тобто вже з наступного місяця. За нашою інформацією Національний банк, принагідно до заслуховування його керівника, не прийняв жодного підзаконного нормативного акта на виконання цього закону. На жаль, така ситуація з виконанням доручень Верховної Ради непоодинокі.

Я прошу дати доручення Апарату Верховної Ради зібрати такі випадки невиконання Національним банком, Кабінетом Міністрів, аби ми могли прийняти відповідні, зокрема кадрові, рішення за результатами такої нероботи. Бо, як на мене, наші посадовці зайняті чимось іншим, а не своєю безпосередньою роботою. Їм дуже-дуже важко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Даниле Олександровичу. Хочу поінформувати, що за ініціативою Голови Верховної Ради така робота ведеться вже більше року. Є ціла таблиця, де все це систематизовано. Попросимо Апарат Верховної Ради в робочому порядку, наприклад, раз на місяць розсилати на електронну пошту депутатів дані про стан виконання всього, що визначено в перехідних положеннях різних законів. Ви абсолютно праві, там сотні доручень Кабінету Міністрів, із яких, на жаль, десятки не виконані. Тут є над чим працювати.

Дмитро Костюк – з процедури. Будь ласка.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Житомирщина. Сьогодні фактично останній день робочого тижня, коли Верховна Рада може приймати закони. За весь пленарний тиждень ми майже нічого не проголосували. А сьогодні в порядку денному не 30, не 20, але лише шість позицій. За що нам платять зарплату громадяни України?

У мене є пропозиція. Якщо Погоджувальна рада неефективна і не може скласти толковий порядок денний, то вважаю справедливим, щоб не лише фракції та групи, а й позафракційні депутати мали в ній своє представництво. Тоді, можливо, Верховна Рада перестане нарешті ігнорувати важливі для людей законопроекти.

Шановний віцеспікере, прошу вас дати роз'яснення, чи можемо ми голосуванням більшості вирішити це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Дмитре. Я як позафракційний депутат цілком симпатизую вашій ідеї. Думаю, Олена Костянтинівна підтримає її як і позафракційні депутати. Збільшення прав позафракційних – це серйозне завдання, є відповідні законопроекти, внесені колегами. Думаю, регламентний комітет теж має свою думку з цього приводу. Ситуація непроста, дискусійна, будемо працювати.

Можемо далі працювати, так?

Переходимо до розгляду першого питання порядку денного.

Вашій увазі пропонується проєкт Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття в цілому проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 43 Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. № 13264 від 06.05.2025 р.)» (№ 13264-п).

Шановні колеги, для доповіді від авторів запрошується народна депутатка України Мар'яна Володимирівна Безугла. Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я не маю нічого проти цього закону, але прошу 1 хвилину уваги.

Подивіться, як розгортається ситуація. Голосують законопроект у першому читанні. Ви знаєте, якщо хоча б один депутат проти, то ми не можемо голосувати його у другому читанні. Це право кожного. Право кожного – внести пропозиції до законопроекту. Відповідно під час голосування, і це скрізь зафіксовано, я наголосила, що маю бажання внести поправки, тобто просто подала сигнал, щоб не голосували цей законопроект у другому читанні. Наш шановний спікер проігнорував його, відповідно законопроект проголосували за основу і в цілому. Це пряме порушення Регламенту, яке розглянув регламентний комітет і, як практично завжди він робить, просто віддав на відкуп залу.

Проблема регламентного комітету в тому, що він не робить ніяких політичних висновків. Для чого нам регламентний комітет? Для чого нам взагалі права? Чим ми тут займаємося? Чому один депутат може наполягати, і дуже часто опозиція агресивно «збиває» потрібні законопроекти, наголошуючи, що не можна голосувати їх одразу за основу і в цілому, а потім вносить поправки – законопроект блокується. А тут... Тобто в одних прав більше, ніж у інших?

Колеги, це прецедент про те, що ми всі маємо однакові права і кожен має їх дотримуватися, зокрема спікер парламенту. Будь ласка, зверніть на це увагу, і давайте захищати одне одного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співповіді запрошується голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Сергій Віталійович Кальченко.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати України! Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради на своєму засіданні 23 березня розглянув проєкт Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття в цілому проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 43 Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. № 13264 від 06.05.2025 р.)» (№ 13264-п).

За результатами розгляду цього питання наш комітет ухвалив висновок на цей проект постанови і прийняв рішення рекомендувати парламенту визначатися шляхом голосування щодо прийняття або відхилення цього проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи для обговорення: два – за, два – проти.
Кучеренко Олексій Юрійович, фракція «Батьківщина».

КУЧЕРЕНКО О.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово пану Цимбалюку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, сьогодні в порядку денному стоять надзвичайно важливі питання, що стосуються сектору безпеки і оборони. Є велика надія, що ми їх проголосуємо, бо на них очікує багато тих, від кого залежить доля нашої держави і майбутня перемога. Тому пропоную голосувати, не витратити часу, і справді перейти до дуже важливих законопроектів. Думаю, що в нас сьогодні буде, як модно кажуть головоючі, потенціал.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фракція «Слуга народу». Федієнко?

Олександр Сергійович Бакумов. Будь ласка.

Ні, спочатку Олександр Сергійович Бакумов. Ні? Вже Федієнко.

ФЕДІЄНКО О.П., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Нехай Бакумов передасть слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте Бакумов передасть слово. Зробимо все за Регламентом.

БАКУМОВ О.С., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги, враховуючи, що Мар'яна Володимирівна виступила, думаю, правильно буде передати слово Олександрю Федієнку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федієнко.

Дайте час спочатку.

ФЕДІЄНКО О.П. Шановні колеги! Насамперед я хочу висловити слова стурбованості з приводу того, що інколи відбувається в нашому сесійному залі. Чомусь, коли ми кажемо «давайте захищати одне одного», забуваємо про те, що ми як представники суспільства в першу чергу маємо захищати наше суспільство, а військовослужбовці, для яких ми тут працюємо, захищають не лише нас, а й усе суспільство. Інколи мені незрозуміло, чому настільки важливі закони, які приймаються для наших військовослужбовців, блокуються через незрозумілі для мене терміни. Тим паче, я не маю нічого проти, блокуються проектами блокуючих постанов. Що це? Це якийсь популізм? Це привертання уваги до себе?

Шановні колеги, давайте все-таки максимально зосередимося на тому, що ми в залі парламенту є представниками народу, що триває війна, і що нам треба приймати важливі закони не лише для громадян, а й для військовослужбовців. Ми багато говоримо про грошове забезпечення, про терміни служби, але чомусь з'являються проекти блокуючих постанов, які постійно щось блокують.

Хочу нагадати про проєкт Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України» ([№ 12349](#)). Звертаюся до всіх фракцій: шановні колеги, він готовий, військові чекають. Давайте всі разом, всі фракції і групи, підтримаємо цей законопроект, внесемо його до порядку денного замість того, щоб знову блокувати.

Дякую всім. Тиші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка. Але перед тим – слово для репліки.

Безугла. Ні, не з трибуни. Репліка з місця. Потім – Гончаренко.

Безугла, слово для репліки.

БЕЗУГЛА М.В. Дякую. Прикро, що слово було передано для чергових маніпуляцій. Панове, щодо даного законопроекту я наголосила, що було порушено процедуру Регламенту. Це питання наших прав. Скажіть, будь ласка, чого досягли автори своїм нахрапом? Нічого. Законопроект два місяці не підписується. Його вже доопрацювали б, удосконалили, зняли ризики і проголосували б, можливо, у другому читанні. Нічого вони не досягли!

Чого вони досягли маніпуляціями з проєктом Закону «Про Кіберсили Збройних Сил України»? Пів року ми не маємо рішення лише через те, що вони не хочуть зняти елементарних ризиків, а створюють якийсь розширений штаб під Сирським. Просто ще якісь генерали отримують погони. Це нормально? Це ненормально. Я цього не пропускаю. Вважаю, що моральний обов'язок – не пропускати схематози.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко, фракція «Європейська солідарність».

Запросить депутатів до залу, скоро буде голосування.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Давайте говорити про головне. Щойно до Андрія Єрмака, ще не так давно не другої людини в державі, не першої, але й не другої, застосовано запобіжний захід: СІЗО або 140 мільйонів гривень застави. До Андрія Єрмака, до якого ви не знали, як достукатися, потрапити, отримати його милість, сьогодні ніхто не прийшов, щоб чи взяти його на поруки, чи підтримати. Ніхто! Запам'ятайте, так усе завершується. І сьогодні, коли всі його зливають, коли Президент України ані пари з вуст, просто запам'ятайте це. Звичайно, він легко внесе 140 мільйонів гривень застави.

Учора на засіданні тимчасової слідчої комісії, яку я очолюю, пан Штілерман, власник компанії «*Fire Point*», свідчив, що Міндіч у серпні минулого року пропонував йому 1 мільярд доларів за 50 відсотків акцій компанії «*Fire Point*». Мільярд доларів! У Міндіча – 1 мільярд доларів. Тільки була проблема – не міг дати «білими», а «чорними» не хотіли. Уявіть собі масштаби того, що відбувалося.

А в цей час вони нищили своїх ворогів, як вони казали. Ми почули вчора імена ворогів, як вони наводили порчу. «Вероніка Феншуй» мала працювати, зокрема навести на мене порчу чи ще щось. Я знаю, що не тільки «Вероніка Феншуй» працювала, а й «Олег це не я Офіс» теж отримував відповідні вказівки, а також печерський «Вовк-феншуй», а потім порушували проти мене кримінальну справу за державну зраду. Приходили до мене додому прослуховувати, не знали, як щось знайти. Але нічого не вдалося, це все розсипалося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк, фракція партії «Голос», і будемо голосувати.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Ми розглядаємо проект постанови про електронні комунікації, а про один із прикладів довгої цікавої електронної комунікації ми почули на судовому засіданні у справі Андрія Єрмака – між «Веронікою Феншуй» і Андрієм Єрмаком.

У мене запитання до колег із коаліції. А ви розумієте, коли до вас приходив Президент і в останню мить давав вам список осіб, яких треба призначити на посади, то людиною, яка визначала кандидатури на посади Прем'єр-міністра, Генпрокурора, міністра охорони здоров'я, був не Президент

Зеленський і навіть не всесильний колись Андрій Єрмак, а «Вероніка Феншуй», яка методом нумерології визначала ваше голосування протягом останніх п'яти років. Так відбувається, коли перекладаєш свій обов'язок народного депутата на людей, які в цій країні можуть керувати максимум ларьком. Така людина стала, на жаль, керівником Офісу Президента.

Шановні колеги, я не думаю, що зараз танці на кістках людини, яку жоден із вас не прийшов навіть взяти на поруки, а та єдина невідома особа не прийшла на засідання суду, мають якийсь сенс. Так само я переконаний, що хтось із каси «общака» Шефір і компанії внесе відповідну заставу. Я хочу, щоб ви зробили висновок про те, що буває, коли керування країною віддаєте якомусь «ларьочнику», а він, у свою чергу, віддає «Вероніці Феншуй», і задумалися над досить простою математичною задачкою: якщо будиночків чотири, тоді чому тільки три підозри.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі бажаччі виступили від фракцій і груп?

З процедури. Я можу дати 1 хвилину представнику депутатської групи «Партія «За майбутнє», бо ви не виступали.

Яценко. Будь ласка, 1 хвилину, і будемо голосувати.

ЯЦЕНКО А.В. Шановний головуючий! Шановні колеги! Я перед цим виступав, пропоную викликати до залу командувача Сухопутних військ пана Шаповалова, який курує роботу ТЦК, що йому офіційно підпорядковані. Скільки ще в ТЦК вбиватимуть людей, битимуть, відбиратимуть телефони? Беруть навіть тих, хто має горб, ампутацію кінцівок. Все одно їх забирають працівники ТЦК. Усі бачать цей «беспредел».

Учора про це казав Уповноважений Верховної Ради України з прав людини пан Лубінець. Давайте ми все-таки зберемо політичну волю і викличемо до цього залу того, хто формально юридично відповідає за це. Я прошу після голосування проекту постанови поставити на голосування мою пропозицію викликати Шаповалова, щоб він прозвітував про так звану роботу ТЦК.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз проголосуємо проект постанови, а потім поставлю на голосування ваше питання.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття в цілому проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 43 Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. № 13264 від 06.05.2025 р.)» ([№ 13264-п](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Тепер, як домовлялися, ставлю на голосування процедурну пропозицію Антона Яценка про виклик міністра освіти, я так розумію... Ні? Про виклик командувача Сухопутних військ Збройних Сил України Шаповалова до Верховної Ради України. Прошу голосувати.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного. Це проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до урядів та парламентів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей щодо вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та консолідації зусиль для реагування на порушення прав і свобод людини російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України» ([№ 15227](#)). Треба включити це питання до порядку денного сесії.

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 15227 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, переходимо до обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 198.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується народна депутатка України Таміла Равілівна Ташева. Будь ласка.

ТАШЕВА Т.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Шановна президіє! 18 травня 1944 року комуністичний тоталітарний режим здійснив один з найтяжчих злочинів – депортацію корінного кримськотатарського народу. Цей злочин став одним з етапів геноциду. За кілька днів із півострова було насильно вивезено понад 200 тисяч людей, цілі родини, людей похилого віку, дітей. Людей позбавили дому, батьківщини, права говорити рідною мовою та права жити на власній землі.

Слідом за депортацією прийшла спроба знищити саму пам'ять. У 1944 і 1948 роках радянська влада масово перейменувала міста і села, знищуючи історичну топонімію, що формувалася століттями. Це була свідомо імперська практика стирання ідентичності корінного народу.

Сьогодні російська федерація продовжує колоніальну політику на тимчасово окупованому Кримському півострові. Ми бачимо переслідування кримських татар, заборону Меджлісу кримськотатарського народу, обмеження свободи слова, релігії та інші порушення прав людини. Саме тому цей проєкт постанови надзвичайно важливий. Його мета – вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, а також консолідація міжнародних зусиль для визнання цього злочину актом геноциду та посилення міжнародного реагування на порушення російською федерацією прав і свобод людини на тимчасово окупованих територіях.

Проєкт постанови пропонує: закликати уряди і парламенти іноземних держав та міжнародні організації долучитися до визнання депортації актом геноциду; дотримуватися політики невизнання спроби анексії Криму; засудити переслідування кримськотатарського народу на інші дискримінаційні практики окупаційного режиму; посилити дипломатичний, санкційний і політичний тиск на російську федерацію; підтримати звільнення українських політичних в'язнів; підтримати діяльність Міжнародного кримінального суду та запуск Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Цей документ про пам'ять, відповідальність і справедливість, про те, що Україна пам'ятає своїх громадян, захищає права корінних народів і продовжує боротьбу за деокупацію Криму. Прошу підтримати, колеги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співдоповіді від комітету запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України комітет на своєму засіданні 13 травня 2026 року розглянув внесений народними депутатами України Стефанчуком, Корнієнком, Ташевою та іншими проєкт Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до урядів та парламентів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей щодо вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та консолідації зусиль для реагування на порушення прав і свобод людини російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України» (№ 15227).

Метою проєкту постанови є схвалення звернення Верховної Ради України, спрямованого на висловлення позицій українського парламенту напередодні Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, щодо триваючої окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, порушень прав українського

та кримськотатарського народів, а також консолідації зусиль для міжнародно-правового визнання депортації кримськотатарського народу, здійсненого комуністичним тоталітарним режимом у 1944 році, актом геноциду.

Текст звернення містить важливі заклики щодо підтримки політики невизнання протиправної спроби анексії Криму, початку роботи Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України, а також європейської інтеграції України. У пояснювальній записці до проекту постанови за підписом його авторів зазначається, що реалізація постанови не потребує виділення додаткових коштів з Державного бюджету України.

За результатами розгляду комітет на своєму засіданні ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити даний проект постанови до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та прийняти його за основу і в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок і пропозицій в редакції комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи для обговорення: два – за, два – проти.

Чорний, фракція «Слуга народу».

ЧОРНИЙ Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександрю Копиленку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Хочу висловити рішучу підтримку нашої фракції проекту постанови. Верховна Рада завжди активно і щиро підтримувала справедливу боротьбу кримськотатарського народу за свої права і завжди вшановувала пам'ять жертв геноциду кримськотатарського народу.

На жаль, зараз від російської окупації потерпають усі громадяни України, які опинилися в Криму. Ми сподіваємося, що така постанова в разі прийняття стане ще однією цеглиною в нашу перемогу і забезпечення справедливих прав і кримськотатарського народу, і всіх українців, які опинилися в Криму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Рудик, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

РУДИК С.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Цей проєкт постанови – не формальність. Це шана нашим побратимам, громадянам України, які в умовах надзвичайно жорсткої протидії з боку російського агресора 12-й рік протидіють спробам асимілювати всіх без винятку українців на Кримському півострові.

Хтось може сказати, що минуло 12 років, усе вже розсмокталося, люди потихеньку звикають до того, що Крим – це не Україна. Деякі так звані політики або «політики» іноземних країн починають потроху їздити в Крим і казати, що нічого вже не зміниться.

Нагадаю вам історію. У 1944 році, коли 200 тисяч родин кримських татар депортували за межі півострова, Радянський Союз був надзвичайно сильним на міжнародній арені. Наближалася до завершення Друга світова війна, яку хтось називав «Великої Отечественной», і буквально за рік у Криму відбувся розподіл світу із Францією, Німеччиною, Великобританією. Здавалося б, ніхто не міг поламати цю систему. Але ні, у 1991 році СРСР розвалився, постали незалежні країни і кримські татари повернулися на свою історичну батьківщину.

Товариство, не буде вічною «рашка», не буде вічно окупованим Крим. Для того, щоб ця вічність не тривала, кожен із нас, зокрема в цьому залі, має докласти максимум зусиль. Голосуємо за проєкт постанови.

Щоденно звертаюся до політиків, щоб вони пам'ятали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Олексійович Павленко, депутатська група «Платформа за життя та мир».

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний український народ! Шановні колеги! Ми підтримуємо Звернення Верховної Ради України до урядів та парламентів світу, міжнародних організацій щодо вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу і об'єднання зусиль для захисту прав і свобод українських громадян як кримських татар, так і українців, які проживають на окупованих територіях.

Так 18 травня 1944 року радянський режим здійснив жахливий вчинок – 240 тисяч кримських татар одночасно були депортовані, близько половини з них загинули в перші роки вигнання. На жаль, непокаране зло повернулося, і сьогодні російський кривавий режим продовжує здійснювати геноцид на окупованих територіях, намагаючись знищити фізично, стерти мову, культуру, історію, ідентичність як кримськотатарського народу, так і української нації.

Злочини геноциду не мають строку давності. Переконали, ми зробимо все, щоб винних було притягнуто до відповідальності, бо це запорука неповторення подібних злочинів. Крим – це Україна! (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Вельможний, депутатська група «Довіра».
Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Війна завдає страждань, особливо від бойових дій потерпають діти. Я підтримую проект постанови і вважаю, що всі причетні до злочинів проти людей мають понести максимально суворе покарання.

Учора відбулося засідання тимчасової слідчої комісії з питань ефективності використання коштів місцевими військовими адміністраціями. Під час підготовки до засідання ми виявили всі ознаки злочину в діях чиновників Сіверськодонецької та Лисичанської військових адміністрацій, підпорядкованих їм комунальних підприємств.

Шановні колеги, ідеться про розкрадання на сотні мільйонів гривень. Уже сьогодні наша комісія направляє Генеральному прокурору заяву про вчинення кримінальних правопорушень. Це ефективний парламентський контроль. Якщо правоохоронці заблокують розпорядження начальника Сіверськодонецької МВА та скасують у суді закупівлі, здійснені релокованою адміністрацією, сотні мільйонів гривень можуть бути використані на потреби переселенців. Замість придбання аварійних готельних комплексів, вкладання сотень мільйонів гривень у вічні ремонти, які затягуються на роки, з яких розкрадають до 50 відсотків, мають бути реальні зміни, розроблені програми забезпечення житлом переселенців. Ми будемо вживати всіх можливих заходів, щоб кожна копійка бюджетних коштів направлялася на потреби людей, які постраждали від війни.

Дякую за підтримку переселенців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Іонова, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка, 1 хвилина.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово! Даний проект постанови стосується принципів для України питань історичної справедливості, національної пам'яті та безпеки, тому що депортація 1944 року – це геноцид. Це був свідомий злочин радянського режиму проти корінного народу Криму. Сьогодні російський агресор продовжує цю саму політику знущання, репресій, витіснення, залякування, незаконних арештів і знищення ідентичності. Саме кримські татари першими масово виступили проти окупації у 2014 році. Саме вони стали однією з головних мішеней російських репресій. Тому ми звертаємося з проханням визнати депортацію кримських татар у 1944 році геноцидом, посилювати санкційний тиск на росію, підтримувати міжнародні

механізми відповідальності та захищати політичних в'язнів кремля, не визнавати жодних спроб легітимізації окупації Криму.

Фракція «Європейська солідарність» підтримує проєкт постанови і закликає міжнародних партнерів не толерувати окупацію Криму, не займатися умиротворенням агресора, дати рішучу відповідь імперським планам кремля.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Владиславович Соболев від фракції «Батьківщина» і будемо голосувати.

Запросить депутатів до залу, будь ласка. Колеги, займіть, будь ласка, свої місця. Кожен голос буде важливим.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги! Це відновлення історичної справедливості не лише для кримських татар, а й для всієї Української держави. Ми повинні визнати: те, що робив комуністичний режим протягом майже 50 років, коли існувала зона осілості, яку кримські татари не могли перетинати, щоб повернутися на свою історичну батьківщину, теж приклад геноциду, що тривав фактично всі ці десятиліття. Водночас ми повинні робити висновки і не забувати, хто першим виходив із кримськотатарськими та українськими прапорами захищати незалежність Криму. Ми не повинні забувати про історичну справедливість.

Фракція «Батьківщина» підтримує звернення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування, шановні колеги. Займіть, будь ласка, свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до урядів та парламентів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей щодо вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та консолідації зусиль для реагування на порушення прав і свобод людини російською федерацією на тимчасово окупованих територіях України» ([№ 15227](#)) у цілому з урахуванням пропозицій, викладених у висновку головного комітету, а також у додатках до нього, та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Постанову ухвалено. Дякую.

Шановні колеги, наступним розглядаємо проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу» ([№ 15029](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 15029 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 212.

Рішення прийнято.

Для доповіді запрошується пані міністр у справах ветеранів України Калмикова Наталія Фернандівна.

КАЛМИКОВА Н.Ф., *міністр у справах ветеранів України*. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується законопроект, метою якого є врегулювання питання віддання військових почесей особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, у встановленому порядку визнані судом і оголошені померлими, однак тіла яких відсутні.

Сьогодні це питання надзвичайно чутливе і болюче для тисяч українських родин, які через війну не мають можливості поховати своїх рідних, але прагнуть гідно вшанувати їх пам'ять. Чинним законодавством передбачено проведення військового поховального ритуалу виключно у випадках поховання або перепоховання загиблого чи померлого захисника або захисниці. Відповідно до статті 81 Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України військовий поховальний ритуал є процедурою урочистого віддання військових почесей під час поховання або перепоховання військовослужбовців, поліцейських та інших осіб, визначених законом.

Одним із ключових елементів цього ритуалу є вручення родині Державного Прапора України як символу держави, якій загиблий захисник або захисниця вірно служили до кінця. Цей прапор залишається назавжди для родини не просто державною символікою, а родинною реліквією, знаком вдячності держави та пам'яті про людину, яка віддала життя за Україну.

Водночас у нинішніх умовах маємо численні випадки, коли особи зникають безвісти під час бойових дій, а згодом судом оголошуються померлими за відсутності тіла, останків чи праху. Відповідно до частини другої статті 46 Цивільного кодексу України такі особи можуть бути оголошені судом померлими. На практиці виникає правова прогалина: через відсутність факту поховання неможливо провести військовий ритуал та віддати військові почесі таким героям України. Фактично родина опиняється в ситуації, коли держава визнає втрату, але не має визначеного механізму гідного військового поховання. Ми розробили відповідний законопроект, який я прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Михайлович Завітневич.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 27 квітня 2026 року розглянув проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу» (№ 15029) від 13 лютого 2026 року, внесений Кабінетом Міністрів.

Законопроект розроблено з метою унормування питань щодо віддання військових почесей особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, з числа осіб, які судом оголошені померлими.

Комітет рекомендує Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу» (№ 15029), внесений Кабінетом Міністрів, до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України за результатами розгляду законопроекту в першому читанні прийняти його за основу, доручивши комітету доопрацювати його з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Шановні колеги, прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи для обговорення: два – за, два – проти.

Чорний, фракція «Слуга народу».

ЧОРНИЙ Д.С. Прошу передати слово Федору Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович Веніславський. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане головуючий! Шановні колеги! Шановні громадяни України!

Уже п'ятий рік триває війна нашої країни проти агресії російської федерації, яка намагається знищити державність, державу, українців і, на

превеликий жаль, неминуче має наслідком загибель наших військовослужбовців та визнання військовослужбовців такими, що зникли безвісти. Відповідно до Цивільного кодексу України такі громадяни України, зокрема військовослужбовці, можуть бути визнані померлими. Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України регламентується порядок віддання останніх почесей для наших захисників, військовослужбовців сектору безпеки і оборони, поліцейських, тих, хто загинув, захищаючи територіальну цілісність і державний суверенітет України.

Водночас чинною редакцією Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України передбачено віддання почесей під час поховання чи перепоховання загиблих героїв. Питання, коли судом військовослужбовець визнається померлим і може бути похованим у символічному похованні – кенотафі, цим законом не регламентується. Відповідно до чинного закону неможливо віддати останні почесі військовослужбовцям, стосовно яких встановлено, що вони дійсно загинули, захищаючи нашу державність.

Цей законопроект, безперечно, треба прийняти. Я переконаний, підтримає наша політична партія, закликаю до цього всіх колег. Віддамо останню шану всім загиблим військовослужбовцям, які відстоювали територіальну цілісність і державний суверенітет.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Роман Костенко, фракція «Голос». Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Це дуже важливий законопроект, звичайно, ми його підтримаємо. Це вшанування наших загиблих воїнів, які віддали найцінніше – своє життя. Зважаючи на ситуацію в Україні у зв'язку з повномасштабним вторгненням, нам доводиться вносити зміни, зокрема, і в статут, яким не передбачено таких заходів через велику кількість зниклих безвісти. Але ми маємо віддавати їм почесі.

Чого я не бачу сьогодні, зокрема в порядку денному, і чого хотілося б бачити більше – це законопроектів для живих, які зараз б'ються безпосередньо на полі бою. Ми маємо думати про них вже зараз, а не тоді, коли вони віддадуть своє життя за нашу батьківщину. Ми маємо говорити про анонсовані реформи, зокрема про терміни служби, мотивацію, яка має надаватися тим, які воюють або долучатимуться до лав наших сил оборони. І якщо є запитання, що ми можемо зробити, то я пропоную до розгляду свій законопроект [№ 11012](#), підписаний більш як 100 народними депутатами. Це законопроект про мотивацію військової служби. Звідти можна взяти багато правильних норм для наших військовослужбовців, якщо хтось боїться приймати його в цілому.

Там правильні норми для наших військових, я називаю їх «норми з окопів», які можна прийняти вже зараз, зокрема щодо підвищення заробітних плат військовослужбовців, розмитнення автомобілів, винагороди за знищену техніку. Давайте думати про живих, робити все для них і мотивувати нашу армію.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, безперечно, такий законопроект має право на життя. Водночас хочу акцентувати вашу увагу на тому, що ми унормовуємо звичаєве право. А якщо ми його унормовуємо, давайте приводити терміни у відповідність до життєвих обставин. Подивіться, померлими значаться люди, які загинули. Давайте вводити у вжиток ці слова. Це загиблі на війні люди. Я хочу, щоб такий термін значився в цьому законопроекті.

Я повністю погоджуюся з попереднім промовцем, що треба паралельно думати про живих. Шановні колеги, безперечно, законопроект, який ми розглядаємо, заслуговує на увагу. Проте у нас є законопроект [№ 13449](#), який просто лежить, його не розглядають, а він стосується грошового утримання військовослужбовців, осучаснення заробітної плати.

Давайте згадаємо про законопроект [№ 10016](#), прийнятий у першому читанні. Поверніть землю людям, які пішли захищати нашу землю. Поверніть їм землю, це їхній сімейний дохід. Вони воюють за цю землю, а ми в них забрали її в березні 2022 року. Це банда Сольського, яка зайшла в уряд. Я відповідаю за свої слова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина», потім – фракція «Європейська солідарність», депутатська група «Відновлення України», і будемо голосувати.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, це, справді, важливий законопроект. Дякуємо особисто міністру у справах ветеранів України, яка доповідала нам про внесення змін до Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України. Він стосується пам'яті багатьох десятків тисяч родичів, зокрема присутніх, тих, які загинули за Україну і вважалися безвісти зниклими, а потім рішенням судів їх визнано померлими. Це вшанування їхньої пам'яті, це культура нації. Звичайно, підтримка їхніх родин має бути на вищому рівні, ніж сьогодні.

Кабінет Міністрів має негайно внормувати і цифровізувати всі процедури щодо виділення одноразової грошової допомоги в разі загибелі

військовослужбовця. Нині родини ходять по територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, телефонують у військові частини, народним депутатам, у Кабінет Міністрів, щоб підготувати довідку, яка вже давно цифровізована і може бути направлена військовою частиною, у якій проходив службу загиблий воїн. Ми вимагаємо завершити нарешті цю реформу, щоб у ТЦК та СП був весь чіткий перелік документів, щоб родини не принижувалися, вибиваючи ці дані.

Звичайно, вшановуючи пам'ять загиблих і померлих за Україну, треба думати про живих, які сьогодні на передовій, зокрема про їхнє матеріально-технічне забезпечення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир В'ятрович від фракції «Європейська солідарність». Будь ласка, 1 хвилина.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Війна за незалежність України, яку веде наша держава проти російських загарбників, триває. На полі бою кладуть свої голови за нашу свободу найкращі сини і дочки українського народу. Поховання воїнів, полеглих у цій війні, відбувається з дотриманням військового поховального ритуалу, з усіма військовими почесностями. Але, на жаль, дуже часто тіла чи навіть рештки загиблого неможливо знайти. У такому разі людина оголошується безвісти зниклою, а через два роки, не раніше, за певних обставин суд оголошує таку людину померлою. Кожен полеглий герой заслуговує на належне вшанування, що й передбачено цим законопроектом. Військовий прощальний ритуал буде проводитися з такими самими почесностями, як і військовий поховальний ритуал. Буде встановлюватися символічна могила – кенотаф. Прийняття такого закону стане ще одним важливим кроком до формування культури пам'яті в Україні.

Але час робити й наступні кроки, зокрема здійснювати перепоховання в Україні героїв минулих часів. Сподіваюся, що найближчим часом будуть прийняті відповідні рішення та нарешті почнеться створення українського національного пантеону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Бурміч від депутатської групи «Відновлення України», 1 хвилина.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Звичайно, депутатська група «Відновлення України» одноголосно підтримує цей законопроект. Ми завжди будемо винними перед тими героями, які віддали своє життя за незалежність і суверенітет України. Це дуже добре, що

будуть почесні під час поховання героя, як передбачено цим законопроектом, але хочеться, щоб держава виконувала й інші зобов'язання перед сім'ями полеглих героїв. Маю на увазі ті 15 мільйонів гривень, які ми маємо виплатити, щоб навколо них не було ніяких схем. Вважаю, що до наповнення фонду для виплати цих 15 мільйонів гривень треба долучати і наших зарубіжних партнерів, тому що ми і їх захищаємо. Наші герої віддають життя і за ті цінності, які...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Андрійович Бакунець від депутатської групи «Довіра». Будь ласка, 1 хвилина.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Шановний пане головуєчий! Шановна пані міністр! Звичайно, тема вшанування наших загиблих героїв є надзвичайно важливою. Ми підтримуємо даний законопроект. Держава повинна вшановувати родину захисника, який віддав життя за Україну, незважаючи на всю складність обставин загибелі.

Сьогодні варто говорити, що йдеться не лише про грошову виплату, а й про те, що всі державні органи влади – і центральні, і місцеві – мають приділяти особливу увагу родині військового, який захищає країну. Маю на увазі, що нам треба збільшувати базову грошову виплату захисникам. Це вкрай важливо, особливо для тих, хто ризикує своїм життям на фронті.

Дякуємо їм.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Ярославович Рудик. З процедури щодо цього законопроекту? Добре.

РУДИК С.Я. Шановні друзі! Питання надзвичайної ваги, тому що воно стосується пам'яті героїв, які проливали кров за нашу державу. На минулому пленарному тижні ми голосували законопроект про внесення змін до закону про меморіальне кладовище, запровадивши можливість створення таких кладовищ в областях. Більшість підтримала, думаючи, що це правильно, а я утримався, і поясню чому.

В одному з пунктів цього законопроекту ми передбачили оплату видатків на поховання учасників бойових дій з місцевих бюджетів, а це дуже велика помилка. Я як депутат-мажоритарник з Черкащини скажу, що лише одне місто обласного значення Черкаси може дозволити собі профінансувати видатки на поховання полеглого героя в повному обсязі. Абсолютна більшість громад не має на це фінансових можливостей. Прошу під час внесення змін до бюджету повернути цю норму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Для прийняття рішення займіть свої місця, будь ласка.

Герасимов – з процедури щодо цього законопроекту. Тільки щодо цього законопроекту, Артурі Володимировичу.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Олександр Сергійовичу! Шановні колеги! У всіх виступах лунало, що цей законопроект надважливий, його треба прийняти сьогодні. Олександр Сергійовичу, я знаю, що рішення комітету – прийняти законопроект за основу, але багато колег хочуть прийняти його в цілому. Пані міністр також не проти, тому я буду вдячний, якщо колеги сьогодні проголосують за прийняття його в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз я запитаю голову комітету. Є згода комітету.

Колеги, переходимо до голосування. Зробимо одну добру справу, як нам радив пан Дмитро Костюк, проголосуємо хоч один законопроект у цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу» ([№ 15029](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» щодо військового прощального ритуалу» ([№ 15029](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка, з процедури.

ЮЖАНИНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Дуже прошу вас підтримати пропозицію про зміну порядку розгляду питань на пленарному засіданні та розглянути проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору» ([№ 15138](#)) і альтернативні до нього у зв'язку

з тим, що сьогодні вранці комітет розглянув їх і прийняв рішення про голосування в залі. Так буде логічніше з огляду на наступний законопроект.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніно Петрівно, склалася така ситуація, що Погоджувальна рада депутатських фракцій і груп визначилася щодо об'єднання обговорення цих законопроектів. Тому зараз я ставитиму на голосування цю пропозицію, будемо визначатися.

Шановні колеги, переходимо до розгляду законопроектів... *(Шум у залі)*.

Ар'єв – з процедури. Будь ласка *(Шум у залі)*.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ви напевно про порядок голосування у рамках одного обговорення? Я зараз поставлю на голосування.

Ар'єв. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І. Шановні колеги, пропоную запросити на пленарне засідання наступного пленарного тижня виконувача обов'язків Голови СБУ з такої теми. Нам усім відома історія про те, що, виявляється, завдяки екскерівнику Офісу Президента на державні посади, зокрема спецслужби, призначалися люди з погодженням у якоїсь ворожки – людини, яка не допущена до жодних процесів призначення на посади в державному секторі.

Тому давайте попросимо виконувача обов'язків Голови СБУ прийти до нас з доповіддю щодо того, які контррозвідувальні заходи були вчинені Службою безпеки України з моменту оприлюднення цієї інформації. У нього буде тиждень, щоб підготуватися до доповіді щодо цього дуже серйозного питання, оскільки інформація могла бути у ворога.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію пана Ар'єва як він її озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 109.

Рішення не прийнято.

Ніна Петрівна Южаніна пропонує змінити порядок голосування законопроектів. Це процедурна пропозиція в рамках одного обговорення. Спочатку будемо голосувати законопроект № 15138 та альтернативні до нього,

а потім – законопроект № 15167. Ця процедура вимагає 226 голосів. Дмитре Олександровичу, я маю поставити пропозицію на голосування.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу визначатися.

«За» – 153.

Рішення не прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного, як було вирішено на засіданні Погоджувальної ради.

Отже, шановні колеги, є пропозиція включити до порядку денного сесії проекти законів: «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету» ([№ 15167](#)), «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору» ([№ 15138](#)), та альтернативні до нього, зокрема, «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України для щорічної індексації виплат грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України» ([№ 15138-1](#)), «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору» ([№ 15138-2](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроектів № 15167, № 15138 та альтернативних до нього. Прошу голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення та розгляд за скороченою процедурою законопроектів № 15167, № 15138 та альтернативних до нього. Прошу голосувати.

«За» – 212.

Рішення прийнято.

Переходимо до обговорення. Отже, шановні колеги, для доповіді щодо законопроекту № 15167 від авторів запрошується народний депутат України Дмитро Олександрович Разумков. Прошу.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, коли ми приймали законопроект про підвищення податків і голосували за збільшення військового збору до 5 відсотків, дали доручення Кабміну створити окремий фонд для цих коштів. Цього не відбулося. У 2024 році, коли це голосувалося в залі, Кабмін, як завжди, плюнув на те, що казала Верховна Рада України.

Цього року, коли норму про 5 відсотків продовжили на три роки після завершення війни, я чув багато заяв від монобільшості та інших фракцій і груп, які наполягали на тому, щоб це був окремий фонд державного бюджету. Сьогодні кошти йдуть просто в «загальне корито» державного бюджету, можуть

витрачатися на наглядові ради, на телемарафон «Єдині новини», на будь-що, і необов'язково на військових.

Така позиція насправді була спільною в стінах парламенту. Треба віддати належне, цю пропозицію підтримує і профільне міністерство, і профільний комітет, який долучився до опрацювання цього законопроекту. Я дякую своїм колегам з команди «Розумна політика». Я дякую всім, хто долучився до розробки цього законопроекту, його підготовки, і те, що він сьогодні з'явився в залі.

Я впевнений, що ми маємо проголосувати його, прийняти за основу та в цілому, це вже як визначиться зал. Для того, щоб кошти, які люди платять під егідою того, що вони мають йти на ЗСУ, дійсно, йшли на ЗСУ, а не будь-куди.

Дякую, шановні колеги. Сподіваюся, цей законопроект буде проголосований сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співповіді від комітету запрошується голова підкомітету Комітету з питань бюджету Юрій Михайлович Кузбит.

Ви з місця? Доповідь, то на трибуну. Окремо треба виступити щодо цього законопроекту, потім – щодо іншого. Тістик?

ТІСТИК Р.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий! Шановні колеги! Сьогодні ми розглядаємо важливий законопроект № 15167...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, Ростиславе.

Працівники, які обслуговують систему «Рада», будь ласка, будьте уважніші, особливо до членів бюджетного комітету. Дякую.

Будь ласка, Ростиславе Ярославовичу.

ТІСТИК Р.Я. Дуже дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги! Законопроект № 15167 є важливим, адже він напряду стосується фінансового забезпечення наших військових. Його суть проста і чесна: кошти військового збору мають іти на те, на що вони сплачуються українцями, – на грошове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України. Під час повномасштабної війни питання оборони – це абсолютний пріоритет держави. Наше завдання як парламенту – забезпечити стабільність виплат військовим, передбачуваність, прогнозованість фінансування армії та довіру суспільства до бюджетних рішень. Як член бюджетного комітету хочу наголосити, цей законопроект є фінансово обґрунтованим, збалансованим та необхідним для посилення обороноздатності держави.

Прошу підтримати даний законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тепер запрошую для доповіді авторів законопроектів № 15138 та альтернативних.

Першою від авторів законопроекту № 15138 виступить народна депутатка України Юлія Леонідівна Сірко. Будь ласка.

СІРКО Ю.Л., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Фракція «Голос». Шановні колеги, в парламенті з реєстрацією законопроектів відбуваються дивні речі. У 2020 році я і мої колеги зареєстрували законопроект про спеціальний фонд ([№ 6566](#)). Якимось чином цей законопроект був знятий з реєстрації, він зник і на даний момент його немає. Тому ми були вимушені перереєструвати законопроект, який ми зареєстрували в 2020 році, під новим номером – № 15138. Це абсолютно ідентичний законопроект. Тому ми хотіли б, щоб законопроект нашого колеги, який доповідав переді мною, наші законопроекти та альтернативні розглядалися як один альтернативний законопроект. Чомусь їх зареєстрували не як альтернативні. Є велике питання до Апарату та президії, але ми розберемося пізніше.

Ми підтримуємо спрямування військового збору виключно до спецфонду, щоб гроші йшли виключно на грошове забезпечення наших військових, на зброю та всі необхідні потреби, які будуть у них виникати як під час активних бойових дій, так і після настання миру.

Тому, шановні колеги, просимо підтримати наш законопроект № 15138 або ж надіслати всі законопроекти до комітету, який як найбільш кваліфікований орган Верховної Ради зробить свій законопроект і подасть до Верховної Ради, а ми проголосуємо його за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, зараз всі виступлять, потім будемо приймати рішення.

Ніна Петрівна Южаніна щодо законопроекту № 15138-1. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні українці! Шановні колеги! На жаль, у такій важливій темі не розібралися. Я вчора з цієї трибуни пояснювала, а ви знову про те саме!

По-перше, ми зараз говоримо про зміни до Бюджетного кодексу на 2027 рік.

По-друге, ми говоримо про те, щоб військовий збір, який зараз спрямовується до загального фонду, перенаправити до спеціального фонду. Що від цього змінюється? Кошти із цього фонду йтимуть лише на грошове забезпечення військових, їх не зможуть використовувати на кешбеки та інше. Але щодо суми ми нічого не збільшуємо! Ми, народні депутати, не впливаємо на розмір грошового забезпечення, на систему, встановлення грошового

забезпечення для військових. Все це в руках Кабінету Міністрів. На сьогодні питання, які ви порушуєте, щодо 20 тисяч гривень заробітної плати в місяць у тилу чи 30 тисяч гривень – регулюються підзаконними документами, постановами Кабміну № 704 і № 168.

Не заспокоюйте себе, що ми підвищуємо грошове забезпечення, бо нічого не підвищуємо! Навіть приймаючи такий закон, ви залишаєте все, як є.

Тому я не розумію, чому члени профільного комітету, які повинні мати хоча б трохи бюджетних знань, на засіданні комітету не підтримали наш альтернативний законопроект. Ми маємо це джерело справді спрямувати на додаткову доплату військовим, а це щорічна індексація грошового забезпечення, те джерело, яке постійно буде в бюджеті і якого вистачає на збільшення грошового забезпечення на індекс інфляції, що отримують всі бюджетники, інші посадовці.

Як ви можете говорити про підтримку військових, якщо приймаєте абищо? Я пропоную все-таки переглянути питання в бюджетному комітеті, повернутися до цієї теми і прийняти виважене правильне рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щодо законопроекту № 15138-2 Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, дуже прикро, що ми розглядаємо дуже важливе питання в неповному сесійному залі, м'яко так кажу, що вирішується доля наших військових. Коли тут голосували про продовження військового збору на три роки після завершення воєнного стану, дехто із депутатів казав, що проголосує лише за умови, якщо буде створений окремий спеціальний фонд тих грошей, щоб весь народ України як платник податків бачив, куди ідуть ці гроші, а військові могли зрозуміти, скільки там коштів. І коли ми з колегами запропонували в альтернативному законопроекті, щоб із цього спецфонду кошти обов'язково спрямовувалися на грошове забезпечення та інші виплати, то в деякого виникли питання. Знаєте, що мене сьогодні вразило на засіданні Комітету з питань бюджету? Лист від Міністерства оборони, в якому йдеться про заперечення прийняття цих законопроектів.

У мене запитання до міністра Федорова. Кожного міністра судять по зарплаті в його галузі. Найголовніше у вашій галузі сьогодні військові. Ви проти того, щоб військові на нулі отримували більше 20 тисяч гривень? Я розумію, що в апараті міністерства оборони ніхто не отримує 20-30 тисяч, отримують значно більше. Вибачте мені, треба підтримати. Для фракції «Батьківщина» не важливо наш законопроект чи колег з фракцій «Європейська солідарність», «Голос», нам важлива ідея. Зробіть комітетський законопроект, об'єднайте все позитивне і ми проголосуємо.

Шановні колеги, вчора на засіданні Погоджувальної ради було ухвалено рішення, щоб включити законопроект до порядку денного. Я не вірю,

що в цьому залі немає політичної волі підтримати підвищення грошового забезпечення воїнам Збройних Сил.

Це ж гроші платників податків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До співдоповіді від комітету запрошується голова підкомітету Комітету з питань бюджету Кузбит Юрій Михайлович.

КУЗБИТ Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 101, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет з питань бюджету 6 травня розглянув законопроект № 15167, а також відповідно до доручення Голови Верховної Ради 14 травня розглянув законопроекти: № 15138, № 15138-1 і № 15138-2. У висновках комітету наведено детальну інформацію щодо цих законопроектів.

Законопроектом № 15167 пропонується доповнити розділ «Прикінцеві положення» Бюджетного кодексу положенням про зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету та спрямування його на виплату грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України в період з 1 січня 2027 року до завершення третього календарного післявоєнного року, тобто протягом дії збільшених ставок цього збору і розширення бази його оподаткування, що вбачається доречним і певним чином узгоджується прийнятими 7 квітня змінами до Податкового кодексу.

Реалізація зазначеного законопроекту не впливатиме на показники державного бюджету поточного року.

Законопроект № 15138 та альтернативні законопроекти передбачають зміни до статей 29 і 30 Бюджетного кодексу щодо зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету, тобто на постійній основі, при цьому законопроектами № 15138, № 15138-2 пропонується запровадити відповідні положення у цьому році. Разом з тим закріплення на постійній основі цільового спрямування військового збору обмежує можливість його використання в залежності від пріоритетних потреб сектору безпеки і оборони та знижує гнучкість бюджетного планування.

Крім того, в поточному році зарахування військового збору до спеціального фонду має врегулюватися шляхом внесення змін до Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік», оскільки потребує одночасних змін до відповідних доходів і видатків державного бюджету за загальними та спеціальними фондами для отримання його збалансованості.

В урядовому законопроекті [№ 15224](#) якраз пропонується положення про зарахування в другому півріччі цього року військового збору до спеціального фонду і спрямування на таку саму мету як в законопроекті № 15167 та відповідні зміни бюджетних показників. За підсумками розгляду даних законопроектів комітет рекомендує...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні (*Шум у залі*).

Позиція комітету. Будь ласка, 1 хвилина.

КУЗБИТ Ю.М. Дякую. За підсумками розгляду даних законопроектів Комітет рекомендує Верховній Раді проєкт закону № 15167 за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками, а щодо законопроектів № 15138, № 15138-1 і № 15138-2 визначатися шляхом голосування.

Дякую, колеги. Прошу визначатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться на виступи для обговорення всіх представлених законопроектів: два – за, два – проти.

Федієнко Олександр, фракція «Слуга народу».

ФЕДІЄНКО О.П. Прошу передати слово Олександрю Бакумову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович Бакумов. Будь ласка.

БАКУМОВ О.С. Шановні колеги! Вважаю, нам необхідно підтримати вказану законодавчу ініціативу. Я не думаю, що вона є складною. Всім зрозуміло, що законопроектом пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України щодо розподілу та зарахування військового збору. Документом передбачається виключення військового збору з доходів загального фонду державного бюджету та визначення його джерелом наповнення спеціального фонду.

Більше того, кошти, що надходять від сплати військового збору до спеціального фонду державного бюджету, спрямовуватимуться на забезпечення діяльності Збройних Сил України, закупівлю та модернізацію військової техніки. Чи збільшимо ми цим дохідну частину бюджету? Певно, що ні. Чи вирішимо ми всі серйозні питання забезпечення війська і таке інше? Ні.

Однак дуже важливо, що ми закріплюємо цільовий характер використання військового збору. Він має йти на потреби війська, що посилить фінансову спроможність оборонного сектору та підвищить прозорість бюджетного процесу. Військовий збір, який сплачує кожен громадянин, має йти безпосередньо на військові потреби, його використання має бути цільовим.

Пропоную підтримати вказаний законопроект, впевнений, фракція політичної партії «Слуга народу» в українському парламенті підтримуватиме цей проєкт закону.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар, фракція «Європейська солідарність».

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Южаніній.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, всі проєкти різні. Послухайте, будь ласка!

Проєкт № 15167, запропонований комітетом за основу та в цілому. Ідеться про внесення змін до Бюджетного кодексу на 2027 рік, але лише до розділу «Перехідні положення», а не в тіло кодексу. Вони діятимуть, поки зберігатиметься підвищена ставка військового збору на рівні 5 відсотків. Зрозуміли? Зрозуміли.

Що стосується нашого законопроєкту № 15138 та альтернативних. Пропонується внесення змін саме в тіло Бюджетного кодексу, які набувають чинності також з 1 січня 2027 року. Ними передбачається, що військовий збір назавжди буде закріплений у спеціальному фонді, і навіть коли його ставка знизиться до 1,5 відсотка, ці гроші залишаться там.

Відмінність між альтернативними проєктами полягає в цільовому призначенні коштів. Просто пустити їх на грошове забезпечення (про що щойно казав колега переді мною), це військовим нічого не додає. Законопроєктом № 15138-1 пропонується спрямувати ці кошти виключно на щорічну індексацію грошового забезпечення.

Ви запитуєте: де візьмуться гроші? Знайдуться, менше будете витратити коштів на кешбеки. Вони підуть на підвищення грошового забезпечення. Ось у цьому полягає відмінність.

Якщо ви підтримаєте зараз усі проєкти законів, тоді бюджетний комітет буде вимушений розробити доопрацьований законопроєкт, який враховуватиме й наші пропозиції. У Законі «Про Державний бюджет України на 2026 рік» чітко сказано: Кабінет Міністрів має підвищити розподіл військового ПДФО на бригади до 20 відсотків за результатами виконання бюджету за I квартал. Ми вимагаємо, щоб ви зараз виконали цю норму і зробили все необхідне стосовно наших військових, бо це наше завдання номер один. Давайте до цього поставимося серйозно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч Анатолій Петрович. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П. Прошу передати слово колезі Гнатенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко. Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Це ініціатива, до якої давно закликали у суспільстві. Документом пропонується зафіксувати в Бюджетному кодексі окремий порядок поводження з надходженнями від військового збору, починаючи з першого дня 2027 року і протягом трьох повних календарних років після офіційного завершення воєнного стану. Ці кошти будуть у спеціальному фонді та витрачатимуться виключно на грошове забезпечення особового складу Збройних Сил України.

Нині кожен найманий працівник і кожен підприємець щомісяця сплачують військовий збір до бюджету, роблячи це свідомо, розуміючи, задля чого він платить. Проте чинне законодавство не містить механізму, який унеможлиблював би розмивання цих надходжень серед інших бюджетних потреб. Запропонована норма закриває цей пробіл.

Для депутатської групи «Відновлення України» підтримка цього рішення є питанням елементарної логіки та соціальної справедливості. Стабільність грошового забезпечення військовослужбовців – це не привілей, а базова умова боєздатності нашої армії. Голосуємо за, бо за цим законопроектом стоять сотні тисяч оборонців нашої Батьківщини.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, абсолютно правильний законопроект, і фракція «Батьківщина» його підтримує. Акумуляування грошей у спеціальному фонді виключно для Збройних Сил, це правильно. І, як зауважила моя колега Ніна Южаніна, в тілі кодексу має бути зафіксовано, що це має спрямовуватиметься на грошове забезпечення, на заробітні плати наших військових. Нам потрібно приймати такі закони фахово, а не навмання, десь, у розділі «Перехідні положення» і таке інше, бо від нас чекають збільшення заробітних плат.

Колеги, водночас хочу сказати, що законопроекти щодо грошового забезпечення Збройних Сил, термінів служби ми маємо розглядати першочергово в залі Верховної Ради. Де проекти законів від Кабінету Міністрів про терміни служби, що ми їм запропонували в законі про мобілізацію? Де контракти, які чітко вказуватимуть терміни, щоб люди розуміли, до якого часу вони перебуватимуть у Збройних Силах України?

Колеги, де зміни до бюджету? Де збільшення грошового забезпечення нашим військовим? Ми два роки говоримо про це, а у нас досі військовослужбовці отримують 20 тисяч гривень. Чому тільки партії опозиції

вимагають від уряду відповідних законопроектів? Де позиція більшості щодо цих змін? Від нас військові чекають таких законів. Давайте голосувати за це і вимагати внесення інших законопроектів щодо підтримки Збройних Сил.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль, фракція «Голос», 1 хвилина.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Хочу повернутися на чотири роки назад, до 28 січня 2022 року, ще до повномасштабного вторгнення. Усі пам'ятають, яка була ситуація. Тоді я як перший автор із колегами по фракції вніс законопроект, ідентичний законопроекту № 15138. Документ не голосувався, а півтора року тому його зняли з розгляду як такий, що втратив актуальність. Судячи з даної дискусії, незрозуміло, чому його зняли, тому що питання досить актуальне.

Тому, колеги, закликаю підтримати законопроект № 15138, бо ми бачимо, що він не втратив актуальність. Саме його норми гарантуватимуть, що військовий збір, навіть після завершення 3-річного періоду дії 5-відсоткової ставки, постійно спрямовуватиметься на безпеку і оборону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо переходити до прийняття рішення? Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця. Отже, будемо послідовно визначатися щодо кожного законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо зарахування військового збору до спеціального фонду державного бюджету» ([№ 15167](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Комітет пропонує проголосувати за прийняття в цілому.

Проти фракції «Голос» і «Європейська солідарність». О'кей. Тоді він спрямовується на друге читання.

З процедури – Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Ви знаєте, мені дуже дивно слухати з трибуни, коли люди блокують голосування в цілому щодо військового збору. Виступають ті, хто заблокував 30 тисяч доплати нашим захисникам і обмеження максимальної зарплати на рівні десяти мінімалок. Це фракція «Голос», яка зараз не пропустила прийняття цього законопроекту в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Репліка – Сірко.

СІРКО Ю.Л. Шановні колеги, хто привів Зеленського до влади, той немає права голосу. Вибачте, будь ласка. Я наполягаю на тому, що... *(Шум у залі)*. Я наполягаю на тому, щоб цей законопроект був доопрацьований, було враховано норму про те, що дія закону продовжуватиметься після завершення 3-річного періоду, і весь військовий збір зараховувався до спеціального фонду. Він просто повинен бути доопрацьований без політики в комітеті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Юліє. Я лише зауважу щодо права голосу. Мені здається, ми всі маємо право голосу.

Володимире, у вас з процедури?

Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В. Колеги, я по суті, по процедурі. Зараз є пропозиція прийняти законопроект у цілому. Але, думаю, ми всі більше зацікавлені в другому читанні. Поясню. Для Дмитра Олександровича плюс – законопроект буде його авторства.

Дмитре Олександровичу, ваше авторство не зміниться. Якщо ми підемо за процедурою другого читання, в нас буде можливість забезпечити, щоб закон діяв і після завершення 3-річного періоду дії 5 відсотків. Якщо він буде прийнятий зараз, то діятиме лише три роки після закінчення воєнного стану. І це означатиме, що ефекту не буде, тому що я гарантую, протягом трьох років всі наші доходи бюджету будуть і так повністю перебивати видатки безпеки і оборони. А нам важливо, коли власні доходи держави будуть більші, щоб цей податок і далі спрямовувався на безпеку і оборону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я хотів би запропонувати перейти до голосування, бо в нас зараз вже процес з мотивів, а не з процедури *(Шум у залі)*. Ви висловилися, що проти в цілому. Це ваше право. Пані Сірко відповіла на репліку.

Андрію Вікторовичу, у вас конструктивна пропозиція?

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я хотів би нагадати фракції «Голос», що за Володимира Олександровича проголосували 73 відсотки населення України.

Шановна, вони мають право голосу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Я хочу нагадати, що ваш лідер...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію Володимировичу, у вас з процедури?
Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане головуєчий. Хочу нагадати вам, що законопроекти № 15167 і № 15138 не є альтернативними, і ви зараз зобов'язані поставити на голосування проект закону № 15138.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звичайно.

ВЛАСЕНКО С.В. Я просто нагадую вам про це. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію Володимировичу, це в мене в плані. Коли шановна зала висловить всі процедурні, так би мовити, посили, тоді ми будемо визначатися щодо законопроекту.

Ярослав Іванович Железняк. Давайте це вже буде останній процедурний хід.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, хочу нагадати просте математичне правило: надходження від цього військового збору завжди будуть десь у 10 разів менші, ніж наші видатки на оборону. Можемо залишити на три роки, можемо на 100 років, 503 роки. Можемо проголосувати за один законопроект, я готовий голосувати за всі законопроекти. З точки зору бюджету це не має жодного значення. Тому давайте не витратити час і підтримаємо всі законопроекти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору» ([№ 15138](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 219.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 15138 до головного комітету для підготовки на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 208.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про повернення законопроекту № 15138 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу голосувати.

«За» – 198.

Рішення не прийнято.

Тепер треба визначитися щодо альтернативних законопроектів.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття законопроекту [№ 15138-1](#) авторства Ніни Петрівни Южаніної за основу. Прошу голосувати.

«За» – 213.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 15138-1 до головного комітету для підготовки на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про повернення законопроекту № 15138-1 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу голосувати.

«За» – 216.

Рішення не прийнято.

І ще один альтернативний проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу надходжень військового збору» ([№ 15138-2](#)) авторства Михайла Михайловича Цимбалюка.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття законопроекту № 15138-2 за основу. Прошу голосувати.

«За» – 217.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 15138-2 до головного комітету для підготовки на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 215.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про повернення законопроекту № 15138-2 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу голосувати.

«За» – 217.

Рішення не прийнято.

Ми визначилися щодо цих законопроектів.

З процедури – Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Пропоную завтра після завершення «години запитань до Уряду» заслухати голову Державної служби фінансового моніторингу Філіпа Проніна з наступних питань.

Перше. Щодо його відряджень у Танзанію і Мексику. Може взяти з собою фото з жирафами, показати, якщо хоче.

Друге. Ми хочемо заслухати, чому він сьомий раз не з'являється на виклик тимчасової слідчої комісії Верховної Ради. Просимо пояснити це, і як взагалі він ставиться до парламентаризму в Україні.

Третє. Зараз Вищий антикорупційний суд визначив розмір потенційної застави для Андрія Єрмака в розмірі 140 мільйонів гривень. Ми хочемо почути, як Державна служба фінансового моніторингу проведе контроль того, щоб ці гроші були реально «білі», а не такі застави, як вже були фігурантами справи «Мідас» у листопаді. Це пряма його робота, нехай доповість, як він її виконує. Пропоную викликати його на завтра і заслухати після «години запитань до Уряду».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Олексія Олексійовича Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 97.

Рішення не прийнято.

Ярослав Іванович Железняк. З процедури?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, у нас завтра буде «година запитань до Уряду» і в мене є конструктивна пропозиція. Давайте нарешті викличемо до Верховної Ради, почуємо та побачимо людину, яка цей уряд призначила. Я пропоную завтра перед початком «години запитань до Уряду» заслухати «Вероніку Феншуй», вона ж Анікієвич Вероніка Федорівна. Давайте хоч запитаємо людину, кого вона призначала за ці останні п'ять років.

Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярославе Івановичу Железняк, відповідно до Регламенту Верховної Ради України ми можемо викликати лише посадових осіб, крім Президента та суддів. Тому для того, щоб поставити вашу пропозицію на голосування, потрібно уточнити в працівників Апарату Верховної Ради України, чи є дана особа посадовою особою, і потім визначатися.

Дякую.

Мар'яна Володимирівна Безугла. Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В. Я підтримую деякі ініціативи колег і, на жаль, зараз ситуація не викликає захвату стосовно того, що і як відбувається. Як пам'ятаєте, я мала певну позицію, коли ще це не було трендом у всіх відносно Єрмака. Тим

не менше, мене бентежить, що немає таких хвиль щодо того, що відбувається в Збройних Силах.

Секретарем Ради національної безпеки і оборони досі є Умеров, який фігурує як у корупційних скандалах, так і займає відповідальну посаду, що стосується нацбезпеки та оборони, підігрує Головному Сирському. Пропоную його викликати і заслухати тут, у залі парламенту, завтра о 12 годині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Мар'яни Володимирівни Безуглої. Прошу голосувати.

«За» – 17.

Рішення не прийнято.

Надійшла заява від фракцій «Європейська солідарність» та «Голос» з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ.

Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка, 3 хвилини.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! У липні минулого року лише 11 депутатів із двох фракцій та Анастасія Радіна блокували трибуну, вимагаючи заблокувати знищення незалежності НАБУ і САП. Проти цього нищення голосували дві фракції: «Європейська солідарність» і «Голос». Сьогодні, як ніколи, ми розуміємо, чому Офіс Президента тоді запустив сценарій руйнування антикорупційної інфраструктури, створеної за часів нашої команди, за часів президентства Порошенка. Треба було сховати кінці у воду «Династії».

Сьогодні країна очищується і одужує. Ми дякуємо за це і громадським активістам, які вийшли на протест на Майдан проти знищення антикорупційної інфраструктури, і колегам, які тоді, попри тотальне голосування «нових облич» за це знищення, вистояли та заявили про свою принципову позицію. Але цього недостатньо!

Сьогодні дуже важливо, аби в Офісі Президента нарешті припинили кричати про 73 відсотки, а почали спокутувати власні гріхи. До чого довели країну, не готувалися до війни, скільки помилок зроблено за ці роки, коли фракція «Європейська солідарність» з 2023 року вимагала створення спеціального фонду, куди мали надходити кошти від військового збору. Втрачено не лише роки, а мільярди гривень для армії і, вибачте, десятки тисяч життів. І за це несе повну відповідальність конкретно Верховний Головнокомандувач та кожен «слуга народу», який тиснув кнопку за всі бюджети з 2023 року і не давав можливості створити спеціальний фонд. Це ви спрямовували кошти на «Династії», на «Енергоатом», на добудову цієї

корупційної АЕС, на телемарафон, який і досі існує. Вам час спокутувати ваші гріхи.

А на порядку денному сьогодні, крім справедливого покарання і судових вироків корупціонерам, які... Сьогодні жоден із вас не прийшов підтримати і взяти на поруки. І це ціна команди, зібраної, вибачте, будь ласка, за оголошеннями у фейсбуці, а не навколо цінностей і принципів.

Сьогодні ще на порядку денному питання миру. Тому фракція «Європейська солідарність» вимагає від Зеленського негайної зустрічі з лідерами фракцій, з колишніми президентами. Настав час для серйозної розмови про український план миру, як нам працювати з партнерами, щоб тиснути на путіна і зупинити війну, бо реальну ціну Саміту миру ми бачимо. Так, це його ціна, коли за тобою «Династія» і «красівенькіє» фотографії, а на країну сьогодні летять снаряди. Ми маємо зробити все для миру, зупинити путіна разом з нашими партнерами, посилити Збройні Сили України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до розгляду проєкту закону... *(Шум у залі)*. А, там згадувалася фракція. Андрію Вікторовичу, будете брати репліку? Не будете? А хто? Данило Олександрович? Ні? Тоді переходимо до розгляду питань.

Вашій увазі пропонується проєкт Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо оцінки ефективності та результативності діяльності митних органів» ([№ 12360](#)). Друге читання.

На трибуну запрошується Данило Олександрович Гетманцев.

У нас тут є низка бажаючих висловитися: Ярослав Іванович Железняк, Мар'яна Володимирівна Безугла, Ніна Петрівна Южаніна, Гончаренко.

Железняк, 5 хвилин. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, цей законопроєкт стосується митниці та посилок. Нагадаю, за каденції цієї влади, за яку, як зазначив колега Андрій, проголосувало 73 відсотки громадян, уже сім років на митниці відбувалося все: пограбування, контрабанда, переміщення цінностей. На митниці паслися всі правоохоронні органи: СБУ і досі, ДБР, Національна поліція та БЕБ до його перезавантаження.

Усе це відбувалося ще й через те, що за сім років правління цієї моновледи ми так і не побачили постійного керівника митниці. Вони змінювалися від підозри до підозри, від одного політичного рішення до іншого. Нарешті вчора ми дізналися, як ці рішення приймалися. Це не був всесильний Андрій Єрмак. Хоча його магічних здібностей, очевидно, було достатньо для того, щоб протягнути навіть стілець на посаду голови митниці або виконувача обов'язків. Це не був навіть Володимир Зеленський, який один із своїх перших політичних

піарів почав з того, що публічно виганяв з кімнати митників, яких, до речі, потім так само і тихесенько призначили знову. Це була «Вероніка Феншуй». Я переконаний, що український фольклор зробить багато політичних мемів на те, яких ідіотів іноді закидає, пробачте за вираз, на найвищу посаду, в тому числі й керівника Офісу Президента.

Але зараз буде не про кумедне, а про серйозне. «Вероніка Феншуй» давно фігурує у всіх базах, у тому числі і телефонів, як астролог, нумеролог, гадалка. Вона справді має батька на окупованій території. Як з'ясувала команда «Схеми», її батько ймовірно отримав громадянство країни-окупанта. Як ви думаєте, як давно і плідно з нею могли працювати, в тому числі і спецоргани країни-агресора? Як ви думаєте, наскільки давно наш ворог зробив психологічний портрет людини, яка начебто вела від імені всієї країни перемовини, в тому числі і щодо Мінського процесу, війни і мирного процесу? Як ви думаєте, як давно через свою систему «Телеграм» вони з'ясували, з ким ще ця людина радилася щодо найвищих державних посад, і як давно працювали, в тому числі з «Веронікою Феншуй». Ви розумієте всю трагічність ситуації, коли найвищі державницькі рішення приймалися на основі рекомендацій гадалки? Ви розумієте, наскільки серйозними могли бути помилки, в тому числі щодо оцінки ймовірного вторгнення ворога, кадрових рішень, впливу на Президента, а він, нагадаю, досі є Верховним Головнокомандувачем країни? Ви розумієте, наскільки ми, народні депутати, в парламентсько-президентській республіці дозволили те, щоб керівництво всієї країни призначалося, і це не жарт, за датою народження і за тим, як розставлені зірки. Мені здається, це є певна квінтесенція розвалу державного управління, який ми з вами спостерігаємо, який був зроблений за останні п'ять-сім років і призвів до того, що людина, яка у своєму житті мала керувати максимум ларьком, радилася з гадалками щодо того, кого призначити далі керувати країною під час повномасштабного вторгнення, під час ймовірного впливу російських спецслужб. Я переконаний, що ось якраз це має розслідувати не лише НАБУ, а й Служба безпеки України, хоча їх теж призначали, як ми побачили, за рекомендаціями гадалок.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Мар'яна Безугла, позафракційна. Будь ласка, 5 хвилин.

БЕЗУГЛА М.В. Панове, я буду повторювати, поки не зміниться реальність стосовно того, чому ми мовчимо про те, що відбувається у Збройних Силах.

Багато колег говорять, що є неприйнятними мобілізація, і те, як її проводять, та зловживання від ТЦК та СП. Панове, те, як ви формулюєте, – це, вибачте, переважно, популізм, тому що ви не називаєте хто це організовує і як.

Зрозуміло, що політично відповідає Президент, політично відповідає міністр. Але конкретну конфігурацію того, що відбувається, роблять високопосадовці у військовій сфері, а саме: Головнокомандувач Збройних Сил Сирський, керівництво Генерального штабу, який очолює Гнатов, командування Сухопутних військ, яке очолює Шаповалов. Це все конкретні люди і конкретна система.

Мало того, ця система пережила не одного міністра і не одного Президента. Коли її масштабували в силу тих загроз, які відбуваються, коли туди надали дуже багато грошей, ми маємо тільки збільшення ризиків. Це дуже сильно дисонує з тим, скільки героїзму проявили наші громадяни, скільки людей пішло в цю систему і функціонує, рятує, б'ється попри неї. Але сам каркас залишився незмінним. Його не змогли змінити ні за попереднього Президента, ні за нинішнього. І ми, хто безпосередньо відповідає за те, щоб змінювати, бо в нас є для цього інструментарій – закон і нагляд, нічого не робимо. Чому ми боїмося навіть назвати прізвище Сирського, не кажучи про те, щоб його заслухати і відкрито поставити йому запитання? Чому ми мовчимо або обмежено коментуємо про те, що відбувається у штурмових полках? Це не Міністерство оборони і не Кабінет Міністрів. Штурмові полки – це рішення Головному (Шум у залі).

Що робити? Не мовчати. Якщо до Президента ніхто не приходить із розмовою про Сирського, якщо з трибуни парламенту не лунає його прізвище, то яке рішення він має прийняти? Коли звучить лише «політичний шум» навколо міністерства, вся ця класика Кабінету Міністрів...

Так, зараз несеться ще один із скандалів. Тоді чому зараз не проголосували за те, щоб заслухати Умерова? Він є фігурантом скандалів, але водночас підігрує чинному Головному, обіймаючи посаду Секретаря РНБО. Як так можна? Панове, у вас є конкретні інструменти, але ви їх не застосовуєте. Чим займається Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки? Більшість громадян не знали, що він існує, тепер навіть не пам'ятають, що таке щось було і про себе заявляло. Це нормально? Ні. А це і є інструментарій нашого парламенту. Ми є величезною силою.

Якщо мені та кільком небайдужим колегам вдається час від часу порушувати певні теми і добиватися рішень, ви уявляєте, що ми могли б зробити, якби діяли, як парламентсько-президентська республіка. Це все наша відповідальність, що робить Сирський. Це наша відповідальність, що відбувається з Генеральним штабом. Це наша відповідальність за те, чому немає військової реформи, чому досі немає військової юстиції, не проголосований у другому читанні законопроект про військову поліцію. Чому...

Є чотири закони, статuti Збройних Сил. Вони переписані з радянських лекал і досі не змінені. Ми не можемо їх проголосувати? Ми не можемо зробити хоча б функціональну робочу групу, щоб почати їх змінювати? Демократичний цивільний нагляд, контроль, структура міністерства. Я не буду зараз згадувати всі ці високі матерії. Підрозділи просто воюють, намагаються використовувати

цифрові технології. Воюють дронами, а це не регламентовано. Закон «Про державну таємницю» ще доінтернетної ери, і це наша відповідальність. Колеги, вам не соромно? Давайте об'єднуватися і переосмислювати, у нас у всіх є мандат. І не боятися говорити про Головкума, про...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі – Олексій Олексійович Гончаренко, 4 хвилини.
Потім – Ніна Петрівна Южаніна.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні колеги, з трибуни Верховної Ради хочу зробити офіційну заяву, що я проти ввезення в Україну мігрантів. Сьогодні ми бачимо і чуємо про те, що потрібно скоріше привезти мігрантів, бо, бачте, українців стало мало. Мільйони українців за кордоном, а нам пропонують шукати чужих людей в Азії чи ще десь. Це не є нормально. Україна – це наш дім, це не прохідний двір. Ми маємо саме так до цього ставитися.

Сьогодні в Україні не вистачає робочих рук. Завтра, дай Боже, завершиться війна, ми будемо відбудовувати нашу державу, і їх ще більше нам не вистачатиме. Так давайте повернемо українські руки, яких сьогодні багато по всьому світу.

Перше, що ми маємо зробити перед тим, як шукати нових українців, повернути старих, тих, хто сьогодні за кордоном. Давайте створимо відповідні умови, повернемося обличчям до них, будемо пам'ятати про них, працювати, зробимо все, щоб вони приїхали жити в Україну, тут народжувати своїх дітей, ростити їх і бути тут.

Друге. Наші громадяни з окупованих територій. Що ми зробили, щоб вони були в Україні, а не там, на окупованій території? Нічого. Жалюгідні виплати ВПО. Не просто проблема, а жах з житлом. Це в Козині є будинки, це в Козині є «Династія», а для ВПО у нас немає нічого. Скільки ми втратили людей із тих, які приїжджали в Україну, а потім поїхали назад на окуповані території тільки за однієї причини, що там над головою є хоча б якийсь дах, а тут немає нічого. Це питання для держави і виклик, маємо своїх звідти забрати сюди. Це наше завдання, з яким можна впоратися.

Третє. Коли українці, люди з українським корінням, яких мільйони по всьому світу, багато із яких живе в країнах, де немає війни, і є більше економічних можливостей, побачать, що в нашій країні поважається закон, що на них тут чекають і тут є економічні можливості, вони можуть сюди приїхати. Де програми для української молоді, яка живе в Молдові, про те, що можна навчатися в Чернівцях, Одесі, Києві? Де ці програми? Їх немає, а ми можемо це зробити. Давайте це робити. Де програми для українців, які живуть у Білорусі? Де програми? Немає. Ми можемо сюди залучати тих українців, чії предки покинули цю землю, але для них вона залишається рідною. Кров – не вода, і ми маємо це пам'ятати. Ці напрями можна і треба відпрацювати.

Ну, і, звичайно, демографічна політика. Українці мають народжуватися тут. Для цього необхідна дієва підтримка: виплати на дитину та допомога родинам. Нарешті добилися збільшення цих виплат, але те, який жах влаштували людям з їх отриманням, коли люди стоять у чергах у відділеннях Пенсійного фонду годинами, днями, тижнями, потрібно припинити. Мама має бути святим словом в Україні, тому що це означає, що Україна буде і надалі. Ми можемо з вами це зробити, це реально. Звичайно, простіше везти сюди когось з Азії чи ще звідкись, щоб будували будинки в Козині, поки країна зникає. Але це нам не підходить. Україна має бути!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка, 5 хвилин.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги! Шановні українці! Насамперед звертаю вашу увагу на те, що ми обговорюємо проєкт Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо оцінки ефективності та результативності діяльності митних органів». Він був прийнятий у першому читанні із застосуванням статті 116 Регламенту. Ось до чого призводить ваше таке бездумне голосування.

До другого читання в тексті з'являється блок, який стосується якраз зміни системи оподаткування вартості товарів у посилках, якщо можна так сказати, оподаткування операцій з дистанційного продажу товарів. Вперше це з'являється в проєкті до другого читання. Я звертаюся зараз до президії. Спочатку ви мали б у першому читанні внести зміни до Податкового кодексу, щоб зрозуміти, чи взагалі цю систему прийме зала, чи будуть голоси за те, щоб змінити систему оподаткування, а потім переходити до розгляду проєкту закону в другому читанні, де вже вносяться системні речі для того, щоб дати можливість митниці реалізувати все нове, що стосується оподаткування посилок. Ви знову зробили все точно навпаки. Навіщо ви плутаєте себе і людей у країні? Тому що, коли ми говоримо про зміни до Митного кодексу, я впевнена, що розробка системи та уніфікація всіх процедур потребуватимуть чимало часу. І оскільки проєкт закону набирає чинності саме в цій частині, коли всі почнуть працювати над механізмами впровадження оподаткування з моменту опублікування, то саме оподаткування почнеться з 1 січня 2027 року, але не раніше, ніж через 45 днів, коли Кабінет Міністрів підтвердить готовність системи до оподаткування. Тобто взагалі якийсь абсурд, норми розтягнуті на майбутнє, які, очевидно, можна було б виписати точніше, якби розробили таку систему і вже знали на сьогодні, як це має запрацювати.

Але хочу сказати ще й по суті. Якщо зараз у розділах Митного кодексу описується система реєстрації платформ та маркетплейсів платниками податку на додану вартість в Україні, тоді давайте проговоримо, а що ж робити з цим підходом, наскільки він справді дасть очікувані надходження до бюджету. Чи дасть цей проєкт очікуваних 10 мільярдів гривень чи, можливо, ми можемо знайти ці кошти в іншому місці, не впираючись головою в стіну, не принижуючи людей?

Ми маємо статистику за 2025 рік. До країни надійшло 75 мільйонів міжнародних посилок, із них приблизно 62 мільйони за вартістю до 50 євро, а 26 мільйонів – до 10 євро. У мене запитання: ви хочете сказати, що зараз ми маємо право накласти додатковий податок на людей, які купують цей весь життєво необхідний дріб'язок, ще 20 відсотків? Ви хочете сказати, що ви готові проголосувати за зменшення бюджету таких родин на 20 відсотків? За рахунок кого ви хочете отримати 10 мільярдів гривень? За рахунок людей, які отримують 62 мільйони посилок з життєво необхідним товаром? Я не розумію, яким чином це сприятиме більшій купівлі товарів українського виробництва. Як на мене, «made in Ukraine» взагалі не обговорюється. Там, де родина має змогу купити українські товари, вона їх купує. Якщо українські товари відповідають і якості, і ціні, їх купують. Але якщо навіть китайські товари у нас продаються з 1000-відсотковою націнкою, це неправильно. І тому люди користуються поштовими відправленнями і закупівлями на маркетплейсах.

Будь ласка, подумайте ще 10 разів, чим приймати такі зміни, або хоча б зробіть якісь перехідні положення, підготуйте систему. Та взагалі забудьте на період війни про те, щоб дооббирати людей 20-відсотками ПДВ. Ми за це не голосуватимемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Ніно Петрівно.
Заремський Максим. Будь ласка, 1 хвилина.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Україна вже кілька років проводить реформу митної справи і системи та адаптує її до стандартів Європейського Союзу. Навіть в умовах війни митні органи забезпечують стабільну роботу та підтримують економіку держави. Водночас сьогодні в законодавстві відсутній чіткий механізм оцінки ефективності діяльності митних органів. Це створює ризики суб'єктивного підходу до визначення результативності їх роботи.

Законопроект № 12360 покликаний запровадити системний моніторинг та оцінку діяльності митниці. У своїй поправці 52 я пропоную чітко визначити, що ключові показники ефективності та результативності діяльності митних органів мають визначатися і затверджуватися Міністерством фінансів України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, це всі поправки на врахування? Більше немає бажаючих виступити? Добре.

Дякую, Даниле Олександровичу.

З вашого дозволу, пару технічних оголошень. Так, у нас тут є інформація щодо створення міжфракційного депутатського об'єднання.

Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Пошук Царства Божого й правди Його», головою якого обрано народного депутата України Мазурашу Георгія Георгійовича. Вітаємо! Звертайтеся тепер до колег. Царство Боже нам точно не завадить.

Також у нас є оголошення про припинення повноважень тимчасової слідчої комісії та тимчасових спеціальних комісій.

Відповідно до положень частини сьомої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини восьмої статті 85, частини другої статті 87 Регламенту Верховної Ради України та ухваленого рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій та груп у зв'язку із завершенням визначеного законодавством терміну діяльності, оголошую про припинення повноважень таких комісій:

Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України при здійсненні заходів з оборони держави, утвореної Постановою Верховної Ради України від 27 березня 2025 року [№ 4338-IX](#), голова комісії – Бакумов Олександр Сергійович;

Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України для підготовки питань щодо посилення соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та щодо використання території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, утвореної Постановою Верховної Ради України від 16 квітня 2025 року [№ 4365-IX](#), голова комісії – Пушкаренко Арсеній Михайлович;

Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів, утвореної Постановою Верховної Ради України від 29 квітня 2025 року [№ 4388-IX](#), голова комісії – Янченко Галина Ігорівна.

Це вся інформація на сьогодні. Завтра всіх чекаю на «годині запитань до Уряду». Розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за роботу. Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Працюємо далі на благо нашої держави.

Слава Україні!